

Sveučilišni glasnik

Glas Slavonije

poseban prilog 25. veljače 2022. broj 77

TEMA BROJA

STUDENTSKE STRUČNE PRAKSE I NASTAVNE BAZE

str. 8-12

Završen projekt „Izgradnja zgrade, infrastrukture i okoliša studentskog paviljona u sveučilišnom kampusu u Osijeku“

str. 3

Predstavljamo projekt EFOS-a i FET-a u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“, institucijski projekt te aktivnosti u okviru COST programa FFOS-a i institucijske projekte Odjela za biologiju

str. 4-5

4. sjednica Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku održana 2. veljače 2022. godine

Ustroj diplomskog sveučilišnog studija Edukacijska rehabilitacija na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku

Fakultetsko vijeće Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku na temelju Elaborata o studijskom programu diplomskog sveučilišnog studija Edukacijska rehabilitacija donijelo je Odluku o prijedlogu studijskog programa diplomskog sveučilišnog studija Edukacijska rehabilitacija. Uz navedeni Elaborat priložena je Studija opravdanosti izvođenja predloženog studija i dokumentacija u skladu s Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta te u skladu s člankom 3. i 4. Pravila za provedbu postupka vrednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih i stručnih studija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (u daljem tekstu Pravila Sveučilišta). Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku uputio je Povjerenstvu za preddiplomske, diplomske i stručne studije Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku Elaborat i dokumentaciju za predloženi studijski program. Povjerenstvo je razmatralo navedeni prijedlog i provedlo postupak vrijednovanja u skladu sa Zakonom o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju i Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta i Pravilima Sveučilišta. Na temelju provedenog postupka vrijednovanja, Povjerenstvo je donijelo 17. siječnja 2022. godine pozitivno Izvješće o vrednovanju studijskog programa diplomskog sveučilišnog studija Edukacijska rehabilitacija na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, stoga je Senat donio odluku o prihvaćanju Elaborata studijskog programa diplomskog sveučilišnog studija Edukacijska rehabilitacija na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Natječaj za upis pristupnika na poslijediplomske sveučilišne interdisciplinarnе studije

Na temelju prijedloga Sveučilišnog vijeća za poslijediplomske interdisciplinarnе sveučilišne (doktorske) studije, Senat je donio Odluke o raspisivanju Natječaja za upis pristupnika na poslijediplomske sveučilišne interdisciplinarnе studije kako slijedi:

Molekularne bioznanosti

Poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni studij Molekularne bioznanosti zajednički izvode Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilište u Dubrovniku i Institut Ruder Bošković u Zagrebu iz znanstvenog područja biotehničkih znanosti, biomedicine i zdravstva i prirodnih znanosti. Poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni studij za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti traje šest semestara (tri godine) i njegovim završetkom stječe se 180 ETS bodova. Obvezni predmeti služaju se u I. i II. semestru, a opći izborni i strukovni predmeti služaju se u III. semestru, a u ostatim semestrima student je posvećen izradi doktorske disertacije i izvannastavnim aktivnostima. Sukladno Odluci Sveučilišnog vijeća za poslijedi-

POTVRDA IZBORA SVEUČILIŠNIH NASTAVNIKA U ZNANSTVENO-NASTAVNO ZVANJE REDOVITOG PROFESORA NA SVEUČILIŠTU JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU - SJEDNICA SENATA ODRŽANA 2. VELJAČE 2022. GODINE

● prof. dr. sc. Robert Cupec izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora - trajno zvanje iz znanstvenog područja tehničkih znanosti, znanstvenog polja računarstvo na Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek

● prof. dr. sc. Tomislav Matić izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora - prvi izbor iz znanstvenog područja tehničkih znanosti, znanstvenog polja elektrotehnika na Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek

● prof. dr. sc. Berislav Marković izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora - prvi izbor iz znanstvenog područja prirodnih znanosti, znanstvenog polja kemija na Odjelu za kemiju

plomske interdisciplinarnе sveučilišne (doktorske) studije od 11. siječnja 2022. godine na poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni studij Zaštita prirode i okoliša upisuje se ukupno dvadeset (20) studenata. Uvjeti upisa, popis dokumenata potrebnih za prijavu na natječaj, rok za podnošenje prijave sadržani su u tekstu Natječaja za upis pristupnika na poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni studij Zaštita prirode i okoliša na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u akademskoj 2021./2022. godini.

Pokroviteljstva Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Odlukom Senata Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku prihvata su-pokroviteljstvo pете međunarodne znanstvene konferencije International Conference on Smart Systems and Technologies 2022 (SST 2022) koja će se održati u Osijeku od 19. do 21. listopada 2022. godine na Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek i pokroviteljstvo „10. International Deer Biology Congress“ Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u suorganizaciji Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek koji će se održati od 4. do 9. rujna 2022. godine.

Odluka o prihvaćanju godišnjeg Akcijskog plana za realizaciju Strategije Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2021. – 2030.

Senat je donio Odluku o prihvaćanju godišnjeg Akcijskog plana za provedbu Strategije Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2021. – 2030. Znanstveni/umjetničko-nastavne sastavnice dostavile su svoje materijale (prijedloge) vezane uz godišnji Akcijski plan koji je objavljen po kriteriju realne i moguće realizacije. U izradi godišnjeg Akcijskog plana sudjelovali su uz Upravu Sveučilišta i djelatnici Centra za kvalitetu.

dološki izborni predmeti slušaju se u I. semestru, izborni predmeti u modulima slušaju se u II. semestru, a u ostatim semestrima student je posvećen izradi doktorske disertacije. Sukladno Odluci Sveučilišnog vijeća za poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišne (doktorske) studije od 11. siječnja 2022. godine na poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni studij Molekularne bioznanosti upisuje se ukupno pedeset (50) studenata. Uvjeti upisa, popis dokumenata potrebnih za prijavu na natječaj i rok za podnošenje prijave

sadržani su u tekstu Natječaja za upis pristupnika na poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni studij Zaštita prirode i okoliša zajednički izvode Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Institut Ruder Bošković u Zagrebu iz znanstvenog područja prirodnih i biotehničkih znanosti. Poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni studij za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti traje šest semestara (tri godine) i njegovim završetkom stječe se 180 ETS bodova. Obvezni predmeti služaju se u I. i II. semestru, a opći izborni i strukovni predmeti služaju se u III. semestru, a u ostatim semestrima student je posvećen izradi doktorske disertacije i izvannastavnim aktivnostima. Sukladno Odluci Sveučilišnog vijeća za poslijedi-

Predstavljamo projekt EFOS-a i FET-a u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.“ institucijski projekt te aktivnosti u okviru COST programa FFOS-a i institucijske projekte Odjela za biologiju

Znanstvenoistraživačka djelatnost Sveučilišta u Osijeku odvija se kroz interne znanstvenoistraživačke projekte znanstveno/umjetničko-nastavnih sastavnica Sveučilišta, projekte Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatske zaklade za znanost i druge znanstvenoistraživačke i stručne projekte na nacionalnoj i međunarodnoj razini koji se provode u okviru STEM područja znanosti (prirodne znanosti, tehničke znanosti, biomedicina i zdravstvo, biotehničke znanosti) te društveno-humanističkoga (DH) područja (društvene znanosti, humanističke znanosti) te interdisciplinarnoga područja znanosti. U prethodnim brojevima Sveučilišnoga glasnika upoznali smo vas s odobrenim projektima u okviru operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.“ iz područja istraživanje, tehnološkoga razvoja i inovacija financiranog sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskoga fonda. Nastavljamo s predstavljanjem projekata u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.,“ projektima odobrenim od Hrvatske zaklade za znanost, središnje institucije koja osigurava finansijsku potporu temeljnim, primjenjenim i razvojnim znanstvenim istraživanjima u okviru programa: „Istraživački projekti“, „Uspostavljeni istraživački projekti“, projekti u okviru programa „Razvoj karijera mladih istraživača - izobrazba novih doktora znanosti“, projektima Agencije za mobilnost i programe Europske unije u okviru programa Era-

smus+ 2014. - 2020., najvećega programa Evropske unije za obrazovanje, ospozobljavanje, mlade i sport. Započeli smo i s predstavljanjem aktivnosti u okviru COST programa. COST (European Cooperation in Science and Technology) je najstariji europski program, uspostavljen 1971. koji promiče suradnju među znanstvenicima, omogućava razvoj novih ideja i inicijativa te uspostavu mreža između znanstvenika, ali i nevladinih organizacija kao i malih i srednjih poduzeća kojima u Republici Hrvatskoj koordinira Ministarstvo znanosti i obrazovanja. U ovome broju Sveučilišnoga glasnika predstavljamo projekt u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.“ čiji je nositelj Udruga mladih i Alumni Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, a kao partnerska institucija sudjeluje Ekonomski fakultet u Osijeku, potom institucijski znanstvenoistraživački projekt i COST aktivnosti (18121) Kulture viktimalogije te institucijske projekte Filozofskog fakulteta Osijek te Odjela za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Prvi je projekt u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.,“ MI (Migracijski izazovi) - jučer, danas, sutra“ (UP.04.2.1.06.0018), čiji je nositelj Udruga mladih i Alumni Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, a kao partnerska institucija sudjeluje Ekonomski fakultet u Osije-

ku, a voditeljica je projekta s EFOS-a izv. prof. dr. sc. Marina Stanić.

Drugi je institucijski projekt „Filozofija na razmeđu srednjoeuropske i mediteranske tradicije“ koji provodi Filozofski fakultet Osijek u suradnji sa Zakladowim Siro Moretti-Costanzi, sastavnicom talijanskog Sveučilišta u Perugii, a voditelj s FFOS-a jest doc. dr. sc. Pavao Žitko. Projekt je usmjeren jačanju akademskih poveznica afirmiranih europskih sveučilišta u svrhu izgradnje čvrstih teorijskih pretpostavki uključivog i etički utemeljenoga europskoga identiteta. Potom slijede COST aktivnosti Filozofskog fakulteta Osijek „Cost Action 18121 Cultures of victimology understanding processes of victimization across Europe“ („Kulture viktimalogije: razumijevanje procesa viktimalizacije diljem Europe“), a voditeljica je istraživačke skupine (WG2) doc. dr. sc. Anita Dremel, docentica Katedre za sociologiju Filozofskog fakulteta Osijek.

Na Odjelu za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku provodi se dvadeset institucijskih projekata, od kojih u ovome broju Sveučilišnog glasnika predstavljamo tri: „Istraživanje populacije barske kornjače u okolini Osijeka“ voditeljice doc. dr. sc. Olge Jovanović Glavaš; „Utjecaj stresa na mikroorganizme tla“, voditelja izv. prof. dr. sc. Gorana Palijana i „Preliminarna istraživanja primjene Lemma-testa u procjeni kvalitete vode Ribnjaka Popovac“ voditeljice prof. dr. sc. Janje Horvatić.

FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK

„FILOZOFIJA NA RAZMEĐU SREDNJOEUROPSKE I MEDITERANSKE TRADICIJE“

**Voditelj projekta:
doc. dr. sc. Pavao Žitko**

Trogodišnji institucijski projekt Filozofskog fakulteta Osijek „Filozofija na razmeđu srednjoeuropske i mediteranske tradicije. Osnajivanje interkulturnalnog dijaloga u izgradnji inkluzivnog europskog identiteta“ usmjeren je jačanju akademskih poveznica afirmiranih europskih sveučilišta u svrhu izgradnje čvrstih teorijskih pretpostavki uključivog i etički utemeljenog europskog identiteta.

Dijalog između različitih matrica europskog svjetonazora u tom se projektu analizira preko primjera povjesno dokumentirane, no gotovo u potpunosti neistražene korespondencije talijanske filozofske škole kritičkog ontologizma i srednjoeuropske filozofije egzistencije koje su se međusobno uvjetovale te posredno i neposredno komentirale, provodeći utjecaj jedna na drugu i time reflektirajući heterogenost i supstancialnu jedinstvenost europskog kulturnog i prostornog identiteta.

U tom povjesnom krizovanju različitih međusobnih utjecaja naši su se prostori odredili kao aktivni sudionik i kritički promatrač takvih procesa što se danas iznimno korisnim potvrđuje u vidu neutralnosti po pitanju opće usmjerena nastojanja da se dove do što većeg stupnja društvene tolerancije i uključnosti.

U opisu projekta na službenim

stranicama Fakulteta istaknuto je da su kulturološki obzori naših prostora značajno apsorbirali elemente različitih filozofiskih tradicija, dajući im time i vlastiti doprinos što otvara brojne mogućnosti za još jasnijim smještanjem na međunarodnoj humanističkoj sceni. Prepoznatljivost studijskog programa filozofije Filozofskog fakulteta Osijek tim projektom dodatno dolazi do izražaja s obzirom na to da je ono što ga čini jedinstvenim na širem području akademске zajednice upravo ontološka i egzistencijalna analitika. Projekt se provodi u suradnji sa Zakladowim Siro Moretti-Costanzi, sastavnicom talijanskog Sveučilišta u Perugii koja je partner Filozofskog fakulteta Osijek već dugi niz godina preko niza aktivnosti kao što su stipendije za međunarodne poslijediplomske studije, publikacije znanstvenih radova i organiziranje međunarodnih simpozija na teme od zajedničkog interesa. Navedeni projekt korespondira s nizom strateških pravaca za razvoj znanstvene djelatnosti Fakulteta preko jačanja međunarodnih akademskih poveznica sa Sveučilištem u Perugii. Do sada su ostvareni koraci po tom pitanju petogodišnji znanstveni projekt na relaciji Osijek - Perugia (2014. - 2019.) i zbornik radova na temu: Pešić - Žitko (ur.): Existence and the One, Buenos Aires, 394 str., 2019, u znanstvenoj suradnji s velikim brojem stranih sveučilišta (Hei-

EKONOMSKI FAKULTET U OSIJEKU

„MI (MIGRACIJSKI IZAZOVI) - JUČER, DANAS, SUTRA“

Projekt je sufinancirala Evropska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Nositelj projekta: Udruga mladih i Alumni Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli u kojem sudjeluje Ekonomski fakultet u Osijeku kao partnerska institucija

Voditeljica projekta na Ekonomskom fakultetu u Osijeku: izv. prof. dr. sc. Marina Stanić

Istraživači na projektu Ekonomskog fakulteta u Osijeku: izv. prof. dr. sc. Aleksandar Erceg, izv. prof. dr. sc. Julia Perić, izv. prof. dr. sc. Ljerka Sedlan König

Program: Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.

Vrijednost projekta: 3,56 milijuna kuna

Razdoblje provedbe projekta: 30. 10. 2020. - 30. 10. 2023.

Ostali su partneri na projektu organizacije civilnog društva i visokoobrazovne institucije s područja Republike Hrvatske:

Organizacija civilnog društva: Udruga ZUM, Mreža udruga Maro i Baro, Udruga Maro i Baro, Udruga za gluhe i nagluhe VIDEATUR, Udruga DKolektiv, Udruga Studio B

Visokoobrazovne institucije: Sveučilište u Osijeku (Ekonomski fakultet - EFOS), Sveučilište u Rijeci (Ekonomski - EFRI) i Pravni fakultet - PRAVRI), Sveučilište u Splitu (Ekonomski fakultet - EFST), Sveučilište Jurja Dobrile u Puli (Fakultet ekonomije i turizma)

Projekt je rezultat potrebe i želje nositelja projekta u sprječavanju društvene pojave - iseljavanja stanovništva kojeg, nažalost, većina nas svakodnevno svjedoči. Iseljavanje, kao sveprisutna pojava u hrvatskom društvu, uzela je velikog maha po ulasku Hrvatske u EU, 2013. godine. Po ulasku, Hrvatsku je napustilo više od 250 000 tisuća osoba, ponajviše mladih, niske razine plaća u odnosu na životne troškove i zapošljavanje po ugovoru o radu na određeno vrijeme što je postala odrednica hrvatskog tržišta rada. Očekivano, sve nabrojeno pobu-

područja/regija Hrvatske već se osjećaju, kroz prizmu ekonomije ili sociološkog efekta.

Cilj je projekta putem suradnje organizacija civilnog društva, jedinica lokalne i regionalne samouprave i visokoobrazovnih institucija pridonjeti kreiranju pozitivnog okruženja kako bi se sprječilo iseljavanje. Kroz projekt će znanstvenici s više hrvatskih i inozemnih visokoobrazovnih institucija provesti znanstvena istraživanja iz područja društvenih znanosti - ekonomije i prava. Teme znanstvenih istraživanja povezane su s pojmom migracija i podloga su za pisanje znanstvenih i stručnih radova. Znanstveni i stručni radovi, uz rezultate ostalih aktivnosti na projektu, pridonijet će izraditi javnih politika. Time dolazimo do krune projekta, odnosno prijedloga javnih politika koje će se uputiti Vladi Republike Hrvatske. Prijedlozi javnih politika služili bi kao smjernice u provedbi reforma i mjera Vlade kojima bi se sprječilo daljnje iseljavanje hrvatskog stanovništva te potaknuto povratak iseljenjima.

Prilikom priprema za prijavu projekta prepoznala se i nužnost za poticanje i osnaživanje kapaciteta građanskih inicijativa i organizacija civilnog društva koje djeluju u lokalnim zajednicama za aktivno sudjelovanje u društvenim procesima što je također jedan od ciljeva projekta.

Hrvatsko društvo, nažalost, posljednjih je godina opterećeno mnogobrojnim političkim previranjima, a hrvatsko se gospodarstvo previše oslanja na tercijarni sektor (turizam i trgovina) uz propadanje sekundarnog sektora (industrije) uzrokovanog nepriladnim javnim politikama. Posljedice su mnogobrojne, od kojih na iseljavanje najviše utječu visoka razina nezaposlenosti mladih, niske razine plaća u odnosu na životne troškove i zapošljavanje po ugovoru o radu na određeno vrijeme što je postala odrednica hrvatskog tržišta rada. Očekivano, sve nabrojeno pobu-

duje nezadovoljstvo društva u cjelini, međutim najveći utjecaj lošeg socioekonomskog stanja u državi osjećaju mladi koji izlaz i naoko bezizlazne situacije u društvu pronalaze u iseljavanju u druge zemlje.

Gubljenjem mladog radno sposobnog stanovništva, brzinom koja je trenutačno prisutna i pozitivnom percepcijom prema iseljavanju koje egzistira u mentalitetu hrvatske mladeži i aktivno poticanja od strane domaćih medija, dugoročno će uzrokovati enormno opterećenje na hrvatsko gospodarstvo, državni proračun i društvo u cjelini, i to kroz posljedice koje su nesagledive.

Stoga se tijekom trajanja projekta planira organizirati mnogobrojne radionice, debate/panel rasprave u svrhu uključivanja šire javnosti na projekt, uz mogućnost snažnijeg uključivanja na projekt kroz volontiranja za sve zainteresirane. Otvaranje mrežne platforme i korištenje modernih alata za donošenje odluka kao i svi rezultati projekta bit će javno dostupni i služiti će kao podloga za daljnji napredak u rješavanju problema iseljavanja i razine nezaposlenosti u RH.

Dosadašnje su održane projektnye aktivnosti provedeno znanstveno istraživanje profesora EFST-a i FET-a. Istraživanje se provodilo u srednjim školama koje nude stručno obrazovanje za deficitarna zanimanja (gradevinski i turistički sektor). Istraživanjem se željelo dobiti uvid u stavove srednjoškolaca o iseljavanju jer njihova su zanimanja vrlo tražena i u Hrvatskoj i u inozemstvu. Također, provela su se dva anketna istraživanja na temu "Privlačni i potisni faktori emigracije u RH" te "Mirovinski sustav kao faktor emigracije u RH" gdje su mladi definirali neuređenost i koruptivnost hrvatskog sustava kao ključan razlog iseljavanja što je suprotno općeprihvaćenoj pretpostavci da se stanovništvo seli u druge zemlje zbog boljih ekonomskih uvjeta rada i višeg životnog standarda.

FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK

„COST ACTION 18121 CULTURES OF VICTIMOLOGY UNDERSTANDING PROCESSES OF VICTIMIZATION ACROSS EUROPE“ ("KULTURE VIKTIMOLOGIJE: RAZUMIJEVANJE PROCESA VIKTIMIZACIJE DILJEM EUROPE")
mrežna adresa: <https://www.cost.eu/actions/A18121/#tabs+Name:Description>

- Nositelj projekta: Sveučilište u Leuvenu
- Voditelji projekta: Dr Simon GREEN, s.t.green@hull.ac.uk, Prof Antony PEMBERTON, antony.pemberton@kuleuven.be
- Razdoblje trajanja provedbe projekta: 8. 4. 2019. - 7. 4. 2023.

Cost akcija 18121 odobrena je 13. studenoga 2018., počela se provoditi 8. travnja 2019., a završetak je planiran 7. travnja 2023. Zbog uvjeta pandemije koji su utjecali na sve sfere života i rada, bio je pogoden plan aktivnosti. Posebno je izražen negativan utjecaj na aktivnosti u okviru Cost akcije jer one se sastoje od umrežavanja i ostvarivanja različitih suradnji pri čemu su putovanja izrazito česta.

Izvor financiranja: Obzor Europa

U ovoj Cost akciji na različite načine sudjeluje ukupno čak četrdeset zemalja. Neke su stalne članice, a neke suraduju u određenim aktivnostima. Glavni je cilj Cost akcije poboljšati bazu znanja o viktimologiji diljem Europe kako bi se pružio poticaj politici i praksi viki-

timološkog istraživanja smještenog u kontekst kulture. S obzirom na to da oko 90 milijuna Europskih godišnjih poslušnika dosegneće. Iako žrtve više nisu 'zanemarena stranka' kaznenopravni sustava, narašala je pozornost bila tematski i zemljopisno iskrivljena. Žrtve određenih oblika kaznenog ponašanja (primjerice nasilje u obitelji ili seksualno zlostavljanje) zauzimale su dominantan dio akademskog zanimanja, a istraživanja o iskustvima žrtava uglavnom se provodilo u Sjevernoj Americi, Oceaniji i sjeverozapadnoj Europi. To je rezultiralo daleko bržim dobrobitima i razvojima u određenim granama viktimologije, dok su drugdje osnovna viki-

moška pitanja čekala na svoje temeljne i prve odgovore. Namjera je ove Cost akcije razviti inovativan, svrhotiv i obuhvatan teorijski okvir za kulturnu viktimologiju. Razumijevanje posredujućih i moderirajućih utjecaja kulturnih konstrukata na viktimologiju poboljšat će razumijevanje doseg do kojeg trenutna baza viktimološkog znanja može biti poopćena na temelju tipova viktimizacije i zemljopisnih lokacija koje su se relativno eksplizivno drugdje istraživale. Bolje zahvaćanje kompleksnosti zauzvrat će ponuditi uvid u dublje uzročne čimbenike te otvoriti nove perspektive i traže viktimološkog istraživanja.

Rad na projektu podijeljen je u radne pakete i formirane su radne skupine (working groups) koje se usmjeravaju na tematske cjeline. Ukupno je na Cost akciji 18121 Kulture viktimologije: razumijevanje procesa viktimizacije diljem Europe pet takvih radnih skupina posvećenih temama: komparativna kulturna viktimologija, viktimologija u kulturnim fenomenima, viktimologija u kulturnoj ekspresiji, viktimologija u novonastajućim kulturnama i kulturama mladih te kulture viktimološke politike i prakse. Tablica u nastavku prikazuje izvorne nazive radnih skupina na engleskom jeziku kao i voditelje posebnih radnih skupina. Doc. dr. sc. Anita Dremel, docentica Katedre za sociologiju Filozofskog fakulteta Osijek, vodi drugu istraživačku skupinu.

- WG 1 - Comparative Cultural Victimology
Radna skupina 1 - komparativna kulturna viktimologija
Prof VASILIKI ARTINOPOLOU

- WG 2 - Victimology in Cultural Phenomena
Radna skupina 2 - viktimologija u kulturnim fenomenima
Dr Anita DREMEL

- WG 3 - Victimology in Cultural Expression
Radna skupina 3 - viktimologija u kulturnoj ekspresiji
Prof Brenda MURPHY

- WG 4 - Victimology in Emerging and Youth Cultures
Radna skupina 4 - viktimologija u novonastajućim kulturnama i kulturama mladih
Prof Åsa KÄLLSTRÖM

- WG 5 - Cultures of Victimological Policy and Practice
Radna skupina 5 - kulture viktimološke politike i prakse
Dr Michael KILCHLING
Koordinatorica je znanstvene komunikacije ove Cost akcije **Dr Linda ASQUITH**.

Područja stručnosti relevantna za ovu Cost akciju uključuju:

kažneno pravo studije devjatosti u sociologiji istraživanja nasilja, sukoba i rješavanja sukoba u politologiji međunarodne studije, strateška istraživanja, ljudska prava, globalno i transnacionalno upravljanje sociologiju, antropologiju, etnologiju, kulturne studije

Ključne riječi projekta: viktimologija, kriminologija, kulturni studiji, interdisciplinarnost.

ODJEL ZA BIOLOGIJU SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Na Odjelu za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku trenutačno se provodi dvadeset institucijskih projekata. Razdoblje je provedbe projekata godinu dana (2021. - 2022.).

U ovome broju Sveučilišnog glasnika predstaviti ćemo tri projekta.

Osim projekata navedenih u nastavku, nastavnici Odjela za biologiju rade i kao suradnici na nizu domaćih, međunarodnih i EU projekata u suradnji s različitim institucijama u zemljama i inozemstvu.

„Istraživanje populacije barske kornjače u okolini Osijeka“

- Nositelj projekta: Odjel za biologiju
- Voditelj projekta: doc. dr. sc. Olga Jovanović Glavaš
- Vrijednost projekta: 8.000,00 kuna

Barska kornjača (*Emys orbicularis*) (Slika 1.) jedna je od dviju autohtonih vrsta slatkvodnih

kornjača koje žive na području Hrvatske. Iako naseljava gotovo cijelu Hrvatsku, njezine populacije često su malobrojne. Ta vrsta gmaza živi u slatkvodnim staništima kao što su razne lokve i bare, no zbog sve češćeg negativnog utjecaja čovjeka na prirodna staništa, njezina je brojnost u opadanju. Diljem Hrvatske sve su češće prisutne i sjevernoameričke vrste kornjača (crvenouha i žutouhu kornjaču) koje je čovjek zbog svog neznanja puštao u prirodu kako bi ih „spasio“ od začeništva. No zbog neznanja, upitno je preživljavanje naše zavičajne vrste jer se strane vrste kornjača vrlo dobro snalaze u našem okolišu. Često su veće od autohtone vrste te im ne smeta prisutnost ljudi, istiskuju barsku kornjaču iz svojeg prirodnog okruženja i dodatno ugrožavaju opstanak zaštićene vrste. Ovim istraživanjem ispitati će se mogućnost primjene hiperspektralnih kamera (Slika 2.) u svrhu određivanja brojnosti i praćenja stanja populacija barske kornjače u okolini Osijeka kao i za utvrđivanje staro-

sne strukture populacije te će se utvrditi moguća prisutnost već spomenutih invazivnih vrsta. Projekt će se provoditi na području dravskih ritova u okolicu Osijeka, na području Parka prirode Kopački rit te u samom gradu na bajerima.

„Utjecaj stresa na mikroorganizme tla“

- Nositelj projekta: Odjel za biologiju
- Voditelj projekta: izv. prof. dr. sc. Goran Palijan
- Vrijednost projekta: 8.000,00 kuna

Na skali ljudskog života tlo je neobnovljiv resurs. Osim za proizvodnju hrane, tlo služi i za proizvodnju industrijske sirovine, biomase za ogrev, rezervoar biodiverziteta i gena, stanište, skladište ugljika, filter vode i mjesto transformacije otpadnih tvari i ksenobiotika. Sve spomenute funkcije tla ovise o strukturi i prostornoj organizaciji mikroorganizama tla, a s klimatskim promjenama i pro-

mjenom u učestalosti sušenja i vlaženja tla klimatski se efekti lako prenose na mikroorganizme tla mijenjajući respiraciju i brzinu rasta, enzimsku aktivnost, strukturu zajednice i mineralizaciju utječući tako i na tlo. Cilj je ovog istraživanja utvrditi u kojoj su mjeri mikroorganizmi različitih tipova tla otporni na stres koji donose klimatske promjene. Tijekom istraživanja različiti se tipovi tla izlazu ciklusima stresa (Slika 3.) karakterističnog za predviđene klimatske promjene u Republici Hrvatskoj te će po tome biti praćena promjena u različitim mikrobiološkim parametrima. Kako bi se ispitalo učinke stresa, mjere će različiti robusni mikrobiološki parametri koji opisuju aktivnost cijele mikrobne zajednice tla. Nespecifična enzimska aktivnost bit će ispitana *fluorescein diacetat* testom koji procjenjuje aktivnost mikrobinih hidrolitičkih enzima esteraza, proteaza i lipaza. Istovremeno će biti izmjerena sposobnost stvaranja biofilma cijelog tla. Tom se metodom procjenjuje sposobnost stvaranja biofilma

cijele mikrobne zajednice tla.

„Preliminarna istraživanja primjene Lemna-testa u procjeni kvalitete vode Ribnjaka Popovac“

- Nositelj projekta: Odjel za biologiju
- Voditelj projekta: prof. dr. sc. Janja Horvat
- Suradnici na projektu: doc. dr. sc. Martina Varga, dr. sc. Aleksandra Kocić, Vera Tikas, dipl. ing., stručni savjetnik
- Vrijednost projekta: 16.000,00 kuna

Ribnjak Popovac (Baranja) opskrbljuje se vodom iz potoka Karašica, a pražnjenje vode ribnjaka provodi se u Odvodni kanal Karašica (Slika 4.). Cilj je ovog istraživanja utvrditi potencijal Lemna-testa u svrhu određivanja kvalitete vode na primjeru uzorka vode Ribnjaka Popovac. Budući da su šaranjski ribnjaci pročišćivači vode, jer voda koja ulazi u ribnjak naj-

češće je lošije kvalitete od vode koja izlazi iz ribnjaka, za pravilno gospodarenje ribnjakom važno je da ulazna voda bude dobre kvalitete. Na kvalitetu vode upućuju vrijednosti koncentracije nutrijenata, pesticida, broja bakterija kao i količine klorofila a. Biološki odgovor na uvjete prisutne u ispitanim uzorcima vode prikupljenim na istraživanju postaji daju ekofiziološka laboratorijska istraživanja. Stoga je svrha ovog istraživanja eksperimentalno ispitati utjecaj prisutnih hranjivih tvari i onečišćenja u vodi Ribnjaka Popovac na rast vodene leće (*Lemna minor*) u Lemna-testu. U Lemna-testu određivana je stopa rasta biljaka i akumulacija svježe mase biljaka, koncentracija fotosintetskih pigmenata, koncentracija proteina i količina malondialdehida (MDA) (Slika 5.). Preciznija procjena kvalitete vode nekog vodenog staništa može se postići kombinacijom fizikalno-kemijskih analiza uzorka vode i utvrđivanjem utjecaja uzorka na neku modelnu vrstu kao što je *L. minor*.

Slika 1. Barska kornjača (*Emys orbicularis*)

Slika 2. Uporaba hiperspektralnih kamera

Slika 3. Istraživanje mikroorganizama tla

Slika 4. Područje istraživanja ribnjak Popovac

Slika 5. Kultivacija *L. minor* u uzgojnoj komori

MOJE ERASMUS ISKUSTVO

Lidija GETTO

Adrijan Hedi

Erasmus+ stručnu praksu odradivao sam kod umjetnice Katrín Inga Jónsdóttir Hjörðisdóttir u njezinoj organizaciji "Phenomenon" u glavnom gradu Islanda Reykjavíku. Zaista mogu reći da mi je bio doživljaj raditi na njezinim umjetničkim projektima te moje upravljanje njezinim studijem kao menadžer. Jedno njezino djelo koje bih htio istaknuti jest sofa u obliku srca napravljena od iskorištenih materijala prethodnih radova. Djeđo je napravljeno za izložbu u Muzeju Hafnarborg u gradu Hafnarfjörðuru pod imenom „Beauty of raw pureness - selflove“. Sve što se napravi za vrijeme studija, bilo da je u pitanju rad umjetnice ili drugih umjetnika koji se koriste njezinim prostorom, sačuva se jer ništa se ne smatra otpadom, nego materijalom koji se može „reciklirati“. Djelo je bilo napravljeno od drvenih dasaka koje su bile izrezane i zatim izbrušene kako bi po-primile oblik srca. Noge su od kamenja lave koje je umjetnica uzela kod vulkana Geldingadalir, a kako bi sofa imala potporu za sjedenje/ležanje, imala je metalne šipke koje smo zavarili uz metalni okvir te je sofa

Katarina Judnić

Erasmus+ praksi odradivala sam u Beču u ordinaciji dr. Lhotke. Unatoč pandemiji i strogim mjerama, nisam bila zakinuta ni za jedan element prakse i korisnog iskustva za moju buduću karijeru. Upoznala sam potpuno drugačiji zdravstveni sustav te nadogradila svoje znanje ne samo svakodnevnim iskustvom u ordinaciji već i preko raznih tečajeva koji su organizirani u suradnji s drugim nastavnim ustanovama. Tečajevi su bili organizirani za djelatnike ordinacije, međutim i ja sam mogla sudjelovati. Osim rada u ordinaciji, uspjela sam svoje slobodno vrijeme popuniti različitim aktivnostima. Svima je poznato da je Beč višekulturalan grad te da unatoč ne tako dobrom poznavanju njemačkog jezika nećete biti ničim zakinuti.

U ordinaciji sam većinom komunicirala na engleskom jeziku, a osnove njemačkog koji sam naučila služile su mi za svakodnevno snalaženje te prilikom obilaska atrakcija. Želim vas ohrabriti da unatoč nepoznavanju jezika ili ljudi ne odustanete, nego da se odvazite na ERASMUS jer je u pitanju nezamjenjivo iskustvo.

Mehmet Fatih Gönülta

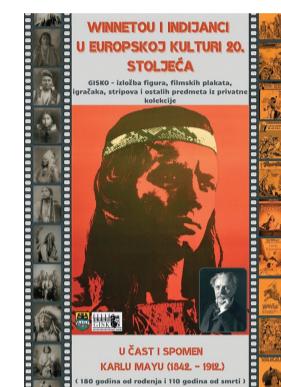
Prije nego sam stigao u Osijek, imao sam dvojbe oko života Erasmus studenata i svega ostalog jer je Osijek manji grad od gradova u koje sam imao priliku otici. Priznajem, nisam očekivao da je Hrvatska prekrasna zemlja lijepih grada, otoka, nacionalnih parkova i povijesnih znamenitosti. Kad sam stigao u Osijek, upoznao sam ostale Erasmus studente i profesore kolegija koje sam odabrao. Program stručne prakse odradivao sam dva mjeseca na Građevinskom i arhitektonskom fakultetu u Osijeku. Sudjelovao sam u aktivnostima koje je organizirao ESN poput zabave dobrodošlice i odlaska u azil za napuštenje životinje što me se jako dojilo. Jako sam sretan što sam odrába Osijek. Djelatnici Službe za međunarodnu suradnju detaljno su nam pomagali za vrijeme prakse i zbog toga im još jednom zahvaljujem.

Otvoren probni pristup Bentham Science e-books & e-journals i obilježena godišnjica rođenja Karla Maya u GISKO-u

Siniša PETKOVIĆ

Izdavač Bentham Science omogućio je hrvatskoj akademskoj i znanstvenoj zajednici probni pristup svojim zbirkama e-knjigâ i e-časopisâ. To su višdisciplinare zbirke koje pokrivaju teme iz znanosti, tehnologije, medicine, farmacije i inženjerstva. Probni pristup omogućen je do 31. ožujka 2022. Sadržaju baza može se pristupiti s računalâ u GISKO-u, a za udaljeni pristup, izvan IP raspona GISKO mreže, preko proxy servera na navigacijskoj traci Portala e-izvori. Pristup se ostvaruje putem elektroničkog AAI@EduHr identiteta koji imaju zaposlenici, nastavnici i studenti svake ustanove iz sustava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

U organizaciji Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek i Njemačke zajednice - Zemaljske udruge Podunavskih Švaba, Osijek, postavljena je Izložba „Winnetou i Indijanci u europskoj kulturi 20. stoljeća“ u spomen i čast Karlu Mayu“ autora Stjepana Kadovića. Izložba je organizirana u čast i spomen Karlu Mayu, njemačkom književniku, ocu nezaboravnog Winnetoua. Naime, ova je godina dvostruka obljetnica: 180 godina od rođenja i 110 godina od smrti tog najprevedenijeg njemačkog književnika. Winnetou i Indijanci imali su velik utjecaj na mlade mnogih naraštaja pa tako i na naraštaj 1970-ih godina kojog pripada autor izložbe Stjepan Kadović. Tada su se gledali kultni filmovi o Winnetouu, igralo se figurama iz nezaboravne „Čarobne vrećice“, čitali indijanski stri-

povi, skupljalo se sličice u albumu o indijanskim plemenima, slušali „Apache“, kultne grupe „Shadows“. Dakle, tema, koja je utjecala na djetinjstvo i mlađenstvo mnogih naraštaja te koja zasluguje da se detaljnije objasni pozadina tog fenomena: općinjenosti Winnetouom i Indijancima. Bitno drugačiju sliku osvajanja „Divljeg zapada“ donosi Europa, konkretno Njemačka, koja pod utjecajem romana Karla Maya opisuje događanja. Utjecaj Karla Maya nije bio samo na filmsku umjetnost, nego i na ilustriranu (stripove) i grafičku umjetnost, kazališno-scensku,

glazbenu i ostalu umjetnost Europe, Jugoslavije, Hrvatske. Mnogi hrvatski ilustratori strpa dali su svoj veliki doprinos tom utjecaju, poput Waltera Neugebauer, hrvatskog Walta Disneyja (koji je prvi ilustrirao Winnetoua), Andrije Maurovića, Julija Radilovića ili Mihajla Arsovskog, pionira grafičkog dizajna u Hrvatskoj, poznatom po ilustriraju filmskih western plakata. Na kraju treba spomenuti i našeg velikog kipara Ivana Meštrovića koji je izradio znamenite skulpture Indijanci u Chicagu, poznate pod nazivom „Strijelac“ i „Kopljanik“.

American Corner Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pokrenuo je ciklus radionica učenja engleskog jezika Let's do Business, počevši od 20. siječnja 2022. Radionice su namijenjene prvenstveno malim obrtnicima koji žele unaprijediti svoju komunikaciju na engleskom jeziku kako bi se približili stranim kupcima, no mogu se prijaviti svi zainteresirani korisnici knjižnice. Sudionici će kroz desetak radionica učiti kako predstaviti sebe, svoj obrt, proizvode i usluge, kako komunicirati s kupcima te kako se oglašavati na engleskom jeziku. Sadržaj radionica prilagođen je početnicima (A1 - A2), stoga predznanje engleskog jezika nije uvjet za sudjelovanje što ne znači da se ne mogu prijaviti i svi oni koji već posjeduju određeno predznanje - u tom se slučaju sadržaj radionica može prilagoditi njihovoj razini poznавanja jezika. Radionice će se održavati jednom tjedno od siječnja do ožujka u prostoru American Cornera Osijek. Radionice će voditi Vedran Domjanović, magistar engleskog jezika i književnosti i pedagogije.

Nastavljena uspješna suradnja osječke Akademije, Agencije za elektroničke medije i portala medijskapismenost.hr

PROGLAŠENI I PREDSTAVLJENI NAJBOLJI STUDENTSKI VIDEOURADOVI NA TEMU INTERNETSKIH TROLOVA

Ana DOKLER

Treću godinu zaredom u suradnji s Akademijom za umjetnost i kulturu u Osijeku, Agencije za elektroničke medije i portala medijskapismenost.hr organiziran je izbor najboljih studentskih videouradaka o temama medijske pismenosti. Nakon govoru mržnje i elektroničkog zlostavljanja 2020. te infodemije i borbe protiv dezinformacija 2021., ove godine tema su bili internetski trolovi. Studenti završne, 2. godine diplomskog studija na Odsjeku za kulturu, medije i menadžment, kao praktičan zadatak u okviru kolegija Propaganda u medijskoj kulturi trebali su osmislići, snimiti i montirati kratke edukativne videouratke o internetskim trolovima. Ukupno 25 studentica i stu-

održano je 17. siječnja 2022. na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku gdje je načoće pozdravila prodekanica

ca izv. prof. art. dr. sc. Saša Došen. Troje od pet članova povjerenstva - Ana Dokler, Robert Tomljenović i Tomi-

najboljih studentskih videouradaka, obuhvatimo i izazovemo različitu generaciju studenata na našem Odsjeku za kulturu, medije i menadžment. Iznimno mi je draga što su se u sve tri dosadašnje godine redovito u konkurenčiji nalazili kvalitetni radovi među kojima je bilo teško odabrati najbolje.

To potvrđuje činjenicu da su nam studenti i na preddiplomskom i diplomskom studiju kreativni, inovativni, zainteresirani i upućeni. Također, u svim pristiglim radovima vidljivo je da su studenti shvatili zadatu problematiku i da ju znaju kvalitetno prenijeti i podučiti druge. To je meni, kao njihovom nastavniku, ujedno i najvažnije”, rekao je Tomislav Levak, predavač na kolegiju Propaganda u medijskoj kulturi. Tom prigodom Robert Tomljenović i Ana Dokler za osječke studente održali su i predavanja o regulaciji medija i medijskoj pismenosti.

Tomislav LEVAK

Na nedavnom nagradnom natječaju za kreativne radeve mladih usmjerene na temu borbe protiv ovisnosti studentice Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku osvojile su čak tri prve nagrade (za najbolji kratki film, videouradak i seriju fotografija) kao i prvu nagradu publike.

Veliki međunarodni nagradni natječaj tijekom studenoga i prosinca 2021. godine organizirali su Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH, Osijek i Udruga za društvene znanosti Tehetség-Vár iz Pečuha, a na njega su prijavljeni brojni radovi učenika i studenata obrazovnih ustanova Osječko-baranjske županije. Prosudbeno povjerenstvo potom je proglašilo najuspješnije radove, a završna hrvatsko-mađarska izložba, predstavljanje odabranih uradaka i dodjela nagrada organizirani su 28. siječnja 2022. u prostorijama Gradske četvrti Novi grad u Osijeku. Na izložbi naslovljenoj „Skreni pozornost svojim vršnjacima na negativne učinke ovisnosti“ prikazani su najbolji kratki filmovi, fotografije, crteži, slike i plakati koje su osmisili i izradili mlađi u dobi od 14 do 19 godina. Radovi mlađih bili su usmjereni na borbu protiv ovisnosti, a nagrade su dodijeljene u nekoliko kategorija (filmovi, videoradovi, fotografije, plakati, crteži i slike) i na nekoliko razina (osnovna škola, srednja škola, fakultet). Najbolji mlađi kreativci i njihovi mentorii nagrađeni su jednodnevnim putovanjem u Mađarsku, organiziranom 19. veljače. Na natječaju je sudjelovalo šest studenica 1. godine preddiplomskog studija Kultura, medije i menadžment s Odsjeku za kulturu, medije i menadžment Akademije. Bile su podijeljene u tri dvočlana tima, a osvojile su prve nagrade za svoje uratke u svim

Četiri prve nagrade za najbolji kratki film, videouradak i seriju fotografija na temu borbe protiv ovisnosti

VELIKI USPJEH STUDENTICA AKADEMIJE ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

freely - Connect courageously - Prevent effectively", odnosno „Slobodno govoriti - Hrabro se poveži - Učinkovito spriječi“ (kratica: BeDrugFree). Projekt je nastao u okviru programa Interreg - Program prekogranične suradnje Mađarska - Hrvatska čiji je moto „Prekogranična suradnja - gdje rijeke spajaju, a ne razdvajaju“. Treba naglasiti i kako su u pripremi, promociji i realizaciji izložbe, u okviru studentske prakse, značajno pomogle i studentice 2. godine preddiplomskog studija s Odsjeku za kulturu, medije i menadžment Akademije.

ORGANIZATORI NATJEČAJA I IZLOŽBE: ZAJEDNO SMO BOLJI

- „Zahvaljujući mlađim umjetnicima i mentorima nastala su brojna likovna, filmska i fotografска djela u kojima se progovorio o borbi protiv ovisnosti i ljepoti življenja. Najveće je djelo ove izložbe educiranje javnosti o problemu i preventiranju ovisnosti te početak novih hrvatsko-mađarskih prijateljskih veza na kojima će se temeljiti buduća suradnja i kreativnost. Zajedno smo bolji“, zaključili su organizatori projekta, natječaja i izložbe.“

STUDENTICA EFOS-a OSVOJILA NAGRADU HANFE I HUO-a ZA NAJBOLJE STUDENTSKE RADOVE

Ana PAP

Ucilju poticanja izrade znanstvenih i stručnih rada kod studenata te općenito povezivanja sa studentskom populacijom, Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga (Hanfa) dodijelila je godišnju nagradu studentima za najbolje znanstvene i stručne radeve za 2021. godinu. Hanfa je, kao tijelo nadležno za nadzor finansijskih tržišta, finansijskih usluga te pravnih i fizičkih osoba koje te usluge pružaju, nagradila studente s triju ekonomskih fakulteta u Hrvatskoj. Među nagrađenima je i Mirna Jokić, sada već bivša studentica Ekonomskog fakulteta u Osijeku. Među nagrađenima je i Mirna Jokić, sada već bivša studentica Ekonomskog fakulteta u Osijeku. Mirna je osvojila nagradu za

rad pod nazivom „Perspektiva tržišta osiguranja u održivoj zelenoj ekonomiji“. Navedeni stručni rad nastao je na temelju diplomskog rada koji je Mirna pisala pod mentorstvom prof. dr. sc. Dubravke Pekanov Starčević. U okviru rada naglašeno je da zelena ekonomija istovremeno omogućava poboljšanje života ljudi i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš. Osim toga, povećava i socijalnu jednakost ljudi uz istovremeno smanjenje ekoloških rizika. Kako bi se zelena ekonomija razvila, treba se promjeniti okvir poslovanja, ali i ponašanje pojedinca. Treba joj se posvetiti na globalnoj, ali i na mikrorazini. Osim toga, zaključeno je da hrvatsko tržište osiguranja nije prilagodeno zahtjevima zelenе ekonomije iako manji dio društava za osiguranje počinje

voditi brigu o okolišu kroz različite projekte. Također, zeleno osiguranje u Hrvatskoj još uvijek nije dovoljno poznato, a time ni zastupljeno. Kvalitetu obradenosti te aktualne teme iz financijskog sektora i inovativan pristup obradi prepoznao je i Hrvatski ured za osiguranje (HUO). Naime, diplomski je rad istog naziva dobio i nagradu Hrvatskog uredu za osiguranje za najbolji diplomski rad iz područja osiguranja u 2021. godini. Hrvatski ured za osiguranje predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj s kojim Ekonomski fakultet u Osijeku surađuje dugi niz godina. Naime, direktor Hrvatskog ureda za osiguranje mr. sc. Hrvoje Pauković održava kontinuirana gostujuća predavanja na kojima studentima

završnih godina studija financijskog smjera približava ekonomsku svakodnevinu te ih na praktičnoj razini upoznaje s aktualnostima u okviru financijskog sektora. Povezivanje financijskog sektora sa zelenom tranzicijom i digitalizacijom omogućilo je obradu brojnih tema te kombinaciju različitih područja znanosti, kako naglašava Hanfa. Osim toga, zelena i digitalna tranzicija u središtu su Europskog zelenog plana, europske strategije za postizanje održivosti. U cilju postizanja ciljeva Europskog zelenog plana, Europska komisija obvezala se na mobilizaciju najmanje bilijun eura u održivim ulaganjima tijekom sljedećeg desetljeća što studentima otvara niz novih mogućnosti za obradu tema iz područja financijskog razvoja.

impressum

• **Uprava:** Bojan DIVJAK (predsjednik), Ivan ŠIMIĆ, (član) • **Glavni urednik:** Bojan DIVJAK • **Uredništvo Sveučilišnog glasnika:** prof. dr. art. Robert RAPONJA, Tomislav LEVAK, mag. cult., dr. sc. Damir ŠPANIĆ, Lidija Getto, prof. univ. spec., mr. sc. Dragica STEINDL, Kristina KOVAČEVIĆ, Maša NIKOLIĆ • **Lektor:** doc. dr. sc. Borko BARABAN • **Fotografije:** Gojko MITIĆ, Gordan PANIĆ, Zdenko PUŠIĆ, Andrea ILAKOVAC i arhiva Glasa Slavonije • **Grafički urednik:** Ivana KAINZ • **Grafička priprema:** Odjel grafičke pripreme • **Voditeljica marketinga:** Marina KRIVIĆ

TEMA BROJA: Studentske stručne prakse i nastavne baze

Držislav VIDAKOVIĆ,
Zlata DOLAČEK-ALDUK

Stara poslovica kaže: „Što čuješ, zaboraviš, što vidiš, zapamtiš, a što napraviš, naučiš“. Iako stručne ekskurzije, teoretska nastava i informacijska tehnologija (video, internet, multimedija) omogućuju prikazivanje odgovarajućih primjera iz građevinske prakse na nastavi, studenata nedostaje neposredan kontakt s radnim mjestima za koja se obrazuju, doticaj s više inženjera različitih dobi, iskustva, zanimanja i karaktera koji sudjeluju u svakodnevnim poslovima, spoznaja o tome kako dolazi do problema tijekom realizacije građevinskih projekata i načina na koji se ti problemi u praksi rješavaju. Realizacija građevinskih projekata uvijek je jedinstvena i nema predvidivih i gotovih rješenja za njezinu optimalnu provedbu. S obzirom na to da se na nastavi uglavnom stječe i usvaja teorijski okvir, za dobre stručnjake važno je kroz iskušto, bilo osobno ili preneseno od drugih, steći uvid kako se ta znanja primjenjuju, kako se odlučuje, kako se u praksi pojedini postupci pojednostavljaju, ali i komplikiraju što teorijski primjeri najčešće zanemaruju. Prvi korak na tom putu upravo je studentska praksa. Bolje upoznavanje stvarnog stanja u vrlo širokoj ponudi poslova u građevinarstvu na različitim radnim mjestima, koja odgovaraju studentima za koje se obrazuju, studentima će pomoći u izboru užeg usmjerenja i buduće radne sredine ili o odluci o nastavku i smjeru daljnog obrazovanja. Tijekom stručne prakse studentima se otvara mogućnost i prilika provjeriti stecena znanja i ocijeniti u kojoj su mjeri uspjeli ostvariti ishode učenja studijskog programa te koliko su stecena znanja bliska uvjetima okruženja u kojem rade. Uz to, studenti mogu steći dodatna znanja i prikupiti podatke potrebne za izradu kvalitetnog završnog rada koji najčešće rade za vrijeme ili nakon stručne prakse. Stručna je praksa prilika za studente da predstave znanja, vještine i radne navike suradnicima te stvore dojam o mogućim poslodavcima.

Postupak provedbe stručne prakse

Stručna praksa na preddiplomskom stručnom studiju
Stručna praksa dio je studijskog programa Građevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek više od 40 godina. Sve do promjene nastavnog plana, sukladno bolonjskom procesu, bila je obvezna za sve studente. Od akademске godine 2005./2006. stručna praksa ostala je kao obvezni predmet samo za studente redovitog i izvanrednog preddiplomskog stručnog studija. Realizira se u šestom semestru studija s opterećenjem od 20 ECTS bodova. Trajanje je prakse 250 sati, od čega najmanje polovica mora biti održana u građevinskoj operativi jer je u pitanju gotovo isključivo područje zapošljavanja stručnih pravstupnika. Stručne su prakse oslobođeni samo oni studenti, uglavnom izvanredni, koji su dulje od šest mjeseci radili na gradilištu, u građevinskom pogonu ili pripremi građenja (tehničari, poslovode, kvalificirani radnici građevinskih zanimanja) uz predočenje ovjerene potvrde poslodavca s navedenim radnim mjestom, opisom poslova koje su obavljali i razdobljem zaposlenja. U pravilu,

studenti pronalaze ili biraju poduzeće u kojem će obavljati stručnu praksu. Uvjet da je poduzeće pogodno za praksu jest da ima stalno zaposlenog bar jednog inženjera građevinarstva i da ima zadovoljavajući obujam aktivnih poslova u vremenu prakse te da su voljni mentorirati studenta. Sukladno Zakonu o zaštiti na radu, studenti mogu raditi do 60 dana bez položene obuke za rad na siguran način, ali moraju raditi pod neposrednim nadzorom osobe koja je za to osposobljena. Problem može predstavljati situacija kada student na praksi nije predviđen u planu izvođenja radova koordinatora zaštite na radu za građevinske projekte koje izvode dva ili više izvođača. Poslodavac nije dužan plaćati studentima praksu. Praksa se može, prema istim pravilima, obavljati i u odgovarajućim poduzećima u inozemstvu, bilo u samostalnom aranžmanu studenta ili u organizaciji IAESTE-a. Nakon dobivanja suglasnosti za obavljanje stručne prakse u nekom poduzeću studenti studentskoj službi prijavljuju mjesto i razdoblje obavljanja prakse kako bi se ugovorilo osiguranje od ozljeda na radu. Na početku prakse studenti voditelju prakse na fakultetu dostavljaju podatke za kontakt. Prema opisu posla koji će obavljati tijekom prakse od voditelja prakse ili drugih nastavnika stručnih predmeta dobivaju zadatok koji trebaju riješiti tijekom prakse. Ti zadatci trebaju dodatno potaknuti studente da aktivno prate kako se odvijaju radovi na gradilištu pa obično zahtijevaju stalno bilježenje dogadanja na licu mjeseta i razgovor s djelatnicima koji sudjeluju u izvođenju poslova. Uz to, tijekom prakse, za svaki radni dan vode dnevnik rada u kojem trebaju opisati što su toga dana radili na radnom mjestu na kojem se nalaze. Po završetku prakse od odgovorne osobe u poduzeću studenti dobivaju potvrdu o uspješno obavljenoj praksi. Potvrdu, s podatcima o poduzeću i mjestima rada na kojima su radili (projekt- ured, nadzorni tim, priprema rada, gradilište, pogoni kao što su armiračnice, betonare, drobilane, asfaltne baze i slično), dnevnikom rada i rješenim stručnim zadatkom predaju voditelju prakse u sklopu elaborata stručne prakse. Najkasnije šest mjeseci nakon završetka prakse na jednom od ispitnih rokova studenti pred voditeljem prakse i ostalim kolegama predstavljaju svoju iskustva s prakse 15-minutnim izlaganjem. Iz tog predmeta nema ocjene, nego se na temelju potvrde poslodavca, zadovoljavajućeg elaborata stručne prakse i izlaganja dobiva status oslušanog predmeta.

Stručna praksa na sveučilišnim studijima

Studenti sveučilišnih studija nakon 15 godina dobili su mogućnost obavljanja stručne prakse kroz projekt *Održivi model stručne prakse na Građevinskom i arhitektonskom fakultetu Osijek - PRAG* koji finansira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda (ESF), provodi u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020., prioritetna os

3: Obrazovanje i cjeloživotno učenje, a traje 36 mjeseci, od 2020. do 2023. godine. Cilj je projekta omogućavanje stjecanja radnog iskustva studentima unaprjeđenjem kvalitete stručne prakse kao obveznog dijela studijskog programa i jačanje kompetencija osoblja visokih učilišta za razvoj modela učenja kroz rad. Specifični su cilj projekta i izmjene i dopune studijskog programa preddiplomskog studija Građevinarstva na Građevinskom i arhitektonskom fakultetu Osijek. Projekt se temelji na tri premise: (1) stručnu praksu treba omogućiti svim studentima, a ne samo zainteresiranim i najboljima kroz uključivanje stručne prakse kao obveznog predmeta pojedinih studijskih programa, (2) ishodi učenja kolegija stručne prakse moraju biti definirani iz vizure znanja, vještina i stavova, adekvatno dublinskim deskriptorima i (3) u istočnoj Hrvatskoj u kojoj je sve manje jakih gospodarskih subjekata u građevinarstvu, potrebno je stvoriti trajnu i održivu bazu poslodavaca koja bi mogla funkcionirati za svaki način način na kojem se nalaze. Po završetku projekta PRAG definirana je polazna osnova za uvođenje stručne prakse u studijski program sveučilišnog preddiplomskog studija Građevinarstva. Polazište rasprave bila je odluka projektnog tima i uprave Fakulteta da će stručna praksa biti obvezan kolegij šestog (VI.) semestra preddiplomskog sveučilišnog studija Građevinarstvo. Prvo pitanje za razmatranje jest broj ECTS-a i kolegija stručne prakse i s time povezano trajanje stručne prakse jer 1 ECTS u pravilu podrazumijeva 25 do 30 radnih sati studenata. Nakon panel-rasprave i okruglog stola s dionicima iz sektora građevinarstva na dnevnom edukacijskom skupu projekta nazvanom BEZ PRAKSE (održan 28. i 29. rujna 2020.) zajednički zaključak vanjskih dionika i sudionika projekta jest da bi trajanje prakse trebalo biti od 2 do 4 tjedna kako bi se osiguralo stjecanje željenih ishoda učenja. Po svemu navedenom, broj ECTS-a stručne prakse na GRAFOS-u kretao bi se od 3 do 4 ECTS-a. U okviru projekta definirani su opći ishodi učenja i specifični ishodi učenja. U okviru općih ishoda razvija se sposobnost rada u timu i osobne inicijative, sposobnost planiranja i upravljanja poslovima i vremenom, sposobnost upotrebe profesionalnog jezika i komunikacije, sposobnost cjeloživotnog obrazovanja, sagledavanje uloge i odgovornosti kreativne osobe u društvu. Specifični su ishodi učenja vezani uz struku: mogućnost primjene naučenih teorijskih znanja u praksi, razumijevanje tehničkih načela rješavanja problema, primjena novih teorija i metoda u nepoznatoj situaciji, uvid u organizaciju i strukturu rada na gradilištu, razumijevanje okruženja tvrtke i uloge dionika gradnje, razumijevanje procesa gradnje od početka do završetka, poznavanje zaštite na radu i stjecanje specijaliziranih vještina za određena područja struke. Načini vrednovanja ishoda učenja vezani su uz definiranje sadržaja i tipologije stručne prakse. Za uspostavljeni model stručne prakse primjenit će se kombinacija dnevnika

stručne prakse i izvješća ovjerenog od strane mentora na fakultetu i mentora u poduzeću. Osim definiranja modela stručne prakse, u okviru projekta razvijaju se pravni okvir za uspostavljanje nastavnih i stručnih baza Fakulteta u cilju povezivanja Fakulteta s ustanovama i drugim pravnim osobama iz različitih područja djelatnosti, omogućavanja kvalitetne stručne prakse, stjecanje praktičnih kompetencija i bolje zapošljivosti studenata. Taj pravni okvir obuhvaća uređivanje uvjeta, kriterija i postupka dodjele statusa nastavne i stručne baze i sastoji se od pravilnika i sporazuma o suradnji. Uvjeti koji trebaju zadovoljavati baze Fakulteta jesu zadovoljavajuća razina stručnog rada, postojanje kvalificiranog stručnog kadra (mentora), odgovarajući prostor i oprema za provedbu odredene aktivnosti, mogućnost kontinuiranog prihvata studenata, rad u propisanim nastavnim grupama, pozitivan stav Uprave i zaposlenika baze o suradnji s Fakultetom. U okviru projekta planirano je osnivanje pet nastavnih baza.

Rezultati provedenih praksi

S obzirom na činjenicu da većina studenata preddiplomskog stručnog studija nije iz Osijeka, više od polovice prakse odradi se izvan osječkih građevinskih poduzeća. Oko 5 % stručnih praksi odradeno je u inozemstvu i to najčešće u susjednoj Bosni i Hercegovini. U posljednjih desetak godina više od 90 % elaborata stručne prakse i izlaganja prihvaćeno je bez potrebe ili s potrebotom manjih korekcija/dopuna, a vrlo su rijetki bili slučajevi kada studenti nisu uspjeli uspješno odraditi praksu ili su je moralni ponavljati. Treba naglasiti da u skoru petnaestogodišnjem mandatu sadašnjeg voditelja prakse nije zabilježen ni jedan slučaj ozljede studenta na radu što govori u prilog kvaliteti obrazovanja iz tog područja i ozbiljnog shvaćanja upozorenja stručne prakse:

„Ova mi je stručna praksa jako lijepo iskustvo, upoznala sam nove ljudе, način rada na gradilištu i shvatila koliko posao zapravo zahtjeva napora i odgovornosti. Jako mi je dragо što je fakultet našao tvrtku koja se bavi niskogradnjom jer sam

odabrala smjer Prometnice. Prvi radni dan bila sam malo u strahu, bojala sam se kako će me ljudi privlati i kako će se snaci u svemu tome. No svi su me prihvatali, bili prijateljski raspoloženi i razgovarali sa mnom. Mentor mi je svojim savjetima pomogao i usmjerio prema bitnim stvarima. Jako je važno znati organizirati svoje vrijeme tako da se sve stigne napraviti, a isto tako važno je znati kako raditi s ljudima. Odradivanje me prakse pripremilo na to što će me čekati nakon završetka studija, ulazak u poslovni svijet te stvaranje realnije slike o poslu. Takoder me je potaknula da naučim još više i proširim znanje stečeno na fakultetu. Drago mi je što se uveo taj projekt i smatram da ga treba održavati naraštajima koji dolaze jer velika je razlika između teorije i prakse.“

Na pitanje što vide kao osobnu korist od mentoriranja studenata, najčešći odgovor mentora u poduzećima jest prepoznavanje mogućih budućih zaposlenika. Iz analize rezultata vidljivo je da su mentori svakodnevno provodili vrijeme u izravnom radu sa studentima pri čemu je većina provodila svoje puno radno vrijeme tijekom trajanja stručne prakse. Prema dnevnicima stručne prakse vidljivo je da su studenti svakodnevno obilazili gradilišta i radili na poslovima izrade svih vrsta tehničke dokumentacije, snimanja postojećeg stanja građevina, izrade energetskih certifikata, konstrukcijske i hidrauličke proračune. U radu su se koristili i profesionalnim računalnim programima. Takoder, iz rezultata istraživanja može se zaključiti da stručna praksa ima pozitivne učinke na daljnje zapošljavanje studenata zbog unažđenja kompetencija, ali i zbog korisnih kontakata s mogućim poslodavcima. Što se tiče dodatnih znanja i vještina koje su studenti stekli tijekom trajanja stručne prakse, najčešći odgovor studenata jest stjecanje znanja vezano uz konkretnu izvedbu posla, u uredu ili na terenu, ovisno o poduzeću gdje su studenti obavljali stručnu praksu pri čemu se isticalo obilaženje gradilišta. U okviru istraživanja mentori su imali priliku komentirati stručnu praksu ili ponuditi prijedloge za unaprjeđenje. Osim povala za inicijativu i studente, najviše mentora smatra da treba produljiti vrijeme stručne prakse jer bi tako studenti imali priliku bolje se upoznati s djelatnostima poduzeća ili raspodijeliti postojeći fond sati na dulje razdoblje kako bi studenti imali prilike upoznati različite oblike rada poduzeća. Mentori ističu potrebu za organiziranjem događaja na fakultetu na kojem bi se studenti upoznali s mogućim poduzećima gdje mogu obaviti stručnu praksu što bi povećalo vjerojatnost da studenti biraju poduzeće u skladu sa svojim interesima za kasnije zaposlenje. Mentori smatraju da praksa treba biti obvezna i na gradilištu i u uredu. S obzirom na komentare studenata o znanjima i vještina koje su stekli tijekom stručne prakse te pozitivne komentare mentora, nameće se zaključak da je uspostavljeni model stručne prakse održiv, koristan i primjenjiv.

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku

Antoaneta RADOČAJ-JERKOVIĆ

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku usustavlja je brojne oblike studentskih stručnih praksi koje se izvode u suradnji s partnerskim institucijama, ustanovama i tvrtkama kao što su ustanove i udruge u kulturi i obrazovanju, medijske kuće, osnovne i srednje općeobrazovne i umjetničke škole, IT tvrtke i drugo.

Akademija trenutno ima šest nastavnih baza od kojih se tri nalaze u Općini Bale te u Virovitici - Gradsko kazalište Virovitica, Požegi - Gradsko kazalište Požega i Osijeku - Plesni klub Broadway. U nastavnim bazama studenti svih odsjeka aktivno sudjeluju u kreiranju atraktivnih umjetničkih i kulturnih sadržaja. Osobito je važno istaknuti nastavne baze u Općini Bale koje, osim u dijelu izvođenja sveučilišne i poslijediplomske nastave, doprinose i široj regionalnoj i međunarodnoj prepoznatljivosti Akademije najviše putem realizacije već afirmiranog *Festivala mladog teatra*.

U pokušaju da se pomire zahtjevi tržišta, interesi studenata i temeljna uloga visokoškolskog obrazovanju u smislu

prenošenja širokog spektra teorijskih znanja, Akademija je razvila balansirani sustav stručnih praksi koje su povezane s teorijskim i umjetničkim predmetima te se s njima nadopunjaju u realizaciji ukupnih ishoda studijskih programa. Na Akademiji se realiziraju sljedeći oblici stručne prakse: a) praksa koja podrazumijeva uključivanje studenata u profesionalne projekte Akademije i partnera izvan Akademije, b) praksa kojom studenti realiziraju dopunu pedagoško-psiholoških didaktičko-metodičkih kompetencija, a koja služi u svrhu stjecanja kompetencija za rad u reguliranim profesijama učitelja i nastavnika, c) praksa usmjerena na javnu prezentaciju umjetničkih radova

koji su rezultat umjetničke nastave ili samostalnog studentskog rada, d) praksa u kojoj studenti neizravno sudjeluju u sadržajima kulturnih institucija koje putem pisanih izvješća i dnevnika praćenja analiziraju i procjenjuju, e) projektna praksa u svrhu povezivanju studenata različitih studija u interdisciplinarne projektne timove koji pod mentorstvom nastavnika (nositelja projekta) zajednički stvaraju i realiziraju projekti. Na umjetničkim studijskim programima stručna se praksa odvija ponajviše u vidu umjetničke, koncertne i kulturne prakse kroz koje studenti imaju priliku prezentirati svoje umjetničke radove u realnom okruženju institucija kulture, umjetnosti i

obrazovanja i tako se još u vrijeme studija afirmirati u umjetničkom smislu. Praksa koja doprinosi realizaciji navedenih ciljeva na studijima glazbe zove se Koncertna praksa i predstavlja jedan od ključnih segmenta umjetničke izobrazbe koncertnih umjetnika. Studenti nastupaju u okviru koncertnih ciklusa Akademije te participiraju u koncertnim ciklusima Osijeka i regije. Na Odsjeku za kazališnu umjetnost i Odsjeku za kreativne tehnologije, u okviru obveznih radionica, izvodi se obvezna stručna praksa koja se realizira u profesionalnim kazališnim kućama pod mentorstvom voditelja radionica. Obvezna se stručna praksa izvodi u sklopu pripremanja i realizacije konkretnog

kazališnog projekta i realizira u dogovoru i uz dopuštenje kazališne ustanove (nastavne baze) u kojoj se praksa izvodi. Institucije s kojima se najčešće suraduje jesu Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Dječje kazalište Branka Mihaljevića u Osijeku, kazališta u Virovitici, Požegi, Vinkovcima, Varaždinu i drugdje, Mediteranski plesni centar u Svetvinčentu, Udruga Kam Hram iz Splita i druge. Pedagošku praksu pohadaju svi studenti čija završnost podrazumijeva i budući pedagoški rad. Studenti stječu pedagoška znanja kroz praktičan rad u osnovnim i srednjim općeobrazovnim i/ili glazbenim školama. Na studijima Odsjeka za kulturu, medije i menadžment

studenti pohadaju obveznu stručnu praksu koja je važna sastavnica studijskog programa, a cilj joj je upoznavanje s načelima rada u struci (medijima, kulturnom menadžmentu, scenografiji, kostimografiji i oblikovanju lutaka za kazalište, film i multimediju) u okviru domaćih i stranih tvrtki, institucija, udruga i radom na provedbi projekata. Rad se provodi pod mentorstvom nastavnika Akademije i mentora - djelatnika institucije u kojoj se obavlja praksa.

Na svim odsjecima, ovisno o prilici, stručna praksa organizirana je i kroz projektnu nastavu. Projektna nastava organizirana je u svrhu umrežavanja studenata različitih studijskih grupa, a realizira se na internim projektima ili na projektima s vanjskim dijalicima. Studenti sudjeluju u planiranju, organizaciji, promociji, izvješćivanju te, u slučaju umjetničkih studija, i u umjetničkoj realizaciji projekta. Primjera takvih suradnji ima mnogo, a valja istaknuti raznovrsne realizirane studentske kazališne predstave, izložbe i koncerte u kojima su studenti umjetničkih studija stvarali umjetnički sadržaj, a studenti Kulture, medijski i menadžmenta uspostavljali organizacijski i producijski okvir za realizaciju.

Kineziološki fakultet Osijek

Lana ŠUSTER

Uokviru studijskog programa izvodi se obvezna stručna praksa koja se realizira u sportskim klubovima i udrugama, ustanovama sportske rekreacije, fitnessima, ustanovama i udrugama koje provode programe prilagođene tjelesne aktivnosti i kineziterapije te dječjim vrtićima pod mentorstvom kvalificiranog voditelja.

Sadržaj se kolegija obvezne stručne prakse realizira u dogovoru s nastavnikom voditeljem stručne prakse, mentorom i uz suglasnost pravne osobe iz područja primjenjene kinezioterapije u kojoj se praksa izvodi. Student je dužan realizirati obveznu stručnu praksu u pojedinoj studijskoj godini i proći cijelokupan ciklus stručne prakse sa sadržajima propisanim studijskim nastavnim programom. Na diplomskom sveučilišnom studiju Kineziološka edukacija studijskog izvodi se obvezna stručna praksa koja se realizira u odgojno-obrazovnim ustanovama, dakle u osnovnim i srednjim školama pod mentorstvom voditelja pojedinih radionica. Sadržaj kolegija obvezne stručne prakse vezan je uz određeni semestar svladavanja specifičnog metodičkog kolegija i realizira se u dogovoru i uz dopuštenje ustanove iz područja primjenjene kinezioterapije u kojoj se praksa izvodi. Studenti su obvezni tijekom ukupnog trajanja studija proći cijelokupan ciklus stručne prakse konkretnim sudjelovanjem u nastavnom procesu u odgojno-obrazovnim ustanovama. U prošloj akademskoj godini, 2020./2021., studenti Kinezi-

Donosimo neke od osvrta:

„U radu s trenerom juniora Antonom Bekavcem imao sam priliku mnogo naučiti o nogometu i odnosu s mlađim igračima. Trener i svi članovi stručnog stožera bili su vrlo susretljivi i otvoreni za sva moja pitanja. Tijekom prakse sudjelova sam na sastancima, treninzima i utakmicama ekipe. Nakon početnog upoznavanja dobio sam konkretne zadatke za provedbu tijekom treninga. Trener je u mene imao puno povjerenje i dopustio mi da neke dijelove treninga sam osmislim i provedem. Praksu u NK Osijeku smatram vrlo korisnom i bitnom za svoj daljnji sportski i stručni razvoj.” (Mateo Pavlović, 1. godina diplomskoga sveučilišnog studija Kineziologije)

„U praksi sam stekao dobra iskustva u radu s djecom. Od trenera koji imaju licence savezaučio sam mnogo novih stvari, od toga kako provesti svaki dio treninga do odnosa prema djeci.” (Leo Galic, 1. godina preddiplomskoga sveučilišnog studija Kineziologije)

„Rad u fitness-centru dosta je dinamičan, svaki je trening novi izazov, ne samo za klijente ili grupu nego i za trenera koji treba

Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek

Ana ŠOKČEVIĆ

Stručna praksa na Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek obvezan je kolegiji na preddiplomskom stručnom studiju na trećoj godini i na diplomskom sveučilišnom studiju na drugoj godini. Kako bi studenti što lakše pronašli stručne prakse koje najbolje odgovaraju njihovim interesima, FERIT je osnovao portal STUP (<https://stup.ferit.hr/>) koji povezuje studente FERIT-a i poslodavce. STUP djeluje već šest godina i na njega je prijavljeno preko 450 tvrtki što je jامstvo da će studenti imati na izboru dovoljan broj stručnih praksi te odabrati onu koja im najviše odgovara. Studenti stručnu praksu odraduju u trajanju od najmanje 200 sati što im omogućava da stečnu praktična znanja koja će ih uz znanja i kompetencije stečene na fakultetu kvalitetno pripremiti za tržište rada.

Kako bi se osigurala što kvalitetnija realizacija stručne prakse, organizaciju provodi FERIT pri čemu student dobiva mentora u tvrtki u kojoj odraduje praksu te voditelja stručne prakse na FERIT-u. Pri odradivanju

stručne prakse student se upoznaje s tvrtkom u kojoj odraduje praksu, stručnim područjem djelovanja te tehnologijom koja se koristi u navedenoj tvrtki. Student se upoznaje sa svim relevantnim propisima i procedurama vezanim uz zaštitu na radu te aktivno sudjeluje u inženjerskim zadatcima uz nadzor mentora. Pod vodstvom mentora student se upoznaje s radnom sredinom davaljatelja prakse, organizacijskom strukturu proizvodno-poslovnog procesa, proizvodnom tehnologijom i mjerama zaštite na radu te aktivno sudjeluje u inženjerskim poslovima. Kako bi studenti što lakše i fleksibilnije mogli odraditi stručnu praksu, na raspaganju su im tri ciklusa u kojima mogu realizirati stručnu praksu.

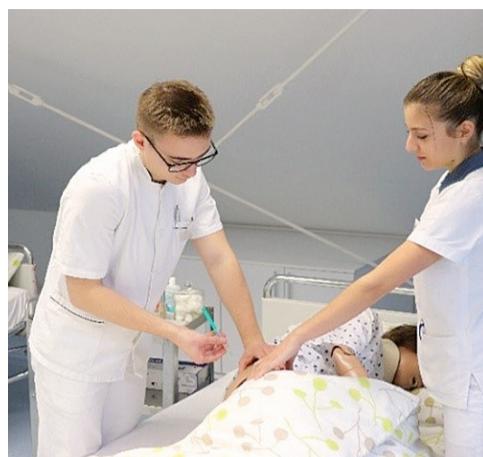
1. ciklus - od 1. listopada
2. ciklus - od 15. prosinca
3. ciklus - od 1. lipnja

Tijekom akademске 2020./2021. godine broj tvrtki korisnika STUP-a povećao se s 428 na 457 tvrtki čime se povećao opseg mogućnosti za suradnju. Preko STUP-a tijekom tog razdoblja studentima je bilo ponudeno 254 mjesta za stručnu praksu u 62 tvrtke, od kojih je odradena 191 stručna praksu u 55 različitih tvrtki.

TEMA BROJA: Studentske stručne prakse i nastavne baze

Studenti na kliničkim vježbama iz kolegija Bolesti usta uz vodstvo dr. sc. Miroslava Sikore, dr. med. dent., spec. oralne patologije

Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek

Ivana BARAĆ, Matej TOMAS

Nastava dijela ili cijelog nastavnog predmeta može se izvoditi i u zdravstvenim ustanovama koje imaju kadrovske, prostorne i tehničke mogućnosti. Kvaliteta nastave na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek u značajnoj mjeri je uvjetovana stručnim i znanstveno-nastavnim potencijalom nastavnih baza, odnosno suradničkih ustanova Fakulteta. Riječ je o medicinskim ustanovama s bogatom tradicijom, svrhom u misijom i jasnom vizijom budućeg razvoja kroz suradnju sa sveučilišnim institucijama. Jedna od takvih nastavnih baza jest i Dom zdravlja Osječko-baranjske županije. Nastavu u nastavnim bazama (predavanja, seminarji, vježbe) izvode ovlašteni fakultetski nastavnici i suradnici koji imaju znanstveno-nastavno ili suradničko zvanje.

U Domu zdravlja Osječko-baranjske županije studenti stječu klinička znanja i vještine u mnogim specijalističkim granama dentalne medicine kao što su oralna kirurgija, oralna patologija, dječja i preventivna dentalna medicina, protektiva dentalne medicine, restaurativna dentalna medicina s endodoncijom te ortodoncijom. Osim toga, studenti stječu znanja i u polivalentnim ordinacijama dentalne medicine koje predstavljaju temelj za obavljanje svakodnevnih poslova doktora dentalne medicine u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Cilj je studentske prakse upoznati studenta sa stomatološkom profesijom te načinima dentalne skrbi u skladu s postojećim smjernicama. Posebni osvrт pridaje se organizaciji rada u ordinaciji, pripremi

radnog mjesta, prijamu i pripremi pacijenta za dentalni zahvat. Takoder, studenti se upoznaju s mjerama i postupcima sterilizacije i dezinfekcije u ordinaciji dentalne medicine, uz pravilno higijensko pranje ruku i čišćenje radnog mjesta. Uz doktore dentalne medicine i dentalne asistente obučavaju se za rad na pacijentima. Znanje koje studenti usvajaju stručnom praksom uključuje teorijska znanja i praktične vještine koje su potrebne za dijagnostiku, terapiju i rehabilitaciju bolesti i stanja stomatognatog sustava i uvjet su za uspješan rad doktora dentalne medicine u stomatološkim ordinacijama. Uz sve navedeno, studenti usvajaju spoznaju o integraciji temeljnih medicinskih znanja s kliničkim istraživanjima u dentalnoj medicini. Integracija istraživanja i usvajanje najnovijih spoznaja predviđaju su za kritičku analizu i razumijevanje svih protokola u ordinaciji.

Studenti sveučilišnog preddiplomskog studija Sestrinstvo završavaju studijski program koji ima postavljene vrlo visoke ishode učenja iz područja vještina (spoznajnih, psihomotornih i socijalnih) kao i područje samostalnosti i odgovornosti. Sveučilišni preddiplomski studij Sestrinstvo oblikovan je temeljem Direktive 36/2005/EU u kojoj se preporučuje 4600 sati nastave na preddiplomskoj razini, od toga 55 % nastave u kliničkom okruženju. Naime, svrha je studija osporobiti studente za samostalan rad u sustavu zdravstva Republike Hrvatske, ali i Europske unije. Nakon završetka studija, studenti sveučilišnog preddiplomskog studija Sestrinstvo sposobni su organizirati zdravstvenu njegu bolesnika/štićenika u kliničkim ustanovama, primarnoj zdravstvenoj zaštiti i zajednici. Naglasak u cilju studija jest obrazovanje za **samostalan rad** u organiziranju zdravstvene njage, odnosno rad na visoko odgovornim dužnostima u organizaciji zdravstvene njage u zdravstvenim ustanovama.

Prema studijskom programu, evidentno je da se nastava velikim dijelom izvodi u obliku nastavnog procesa - specijalnih vježbi, kroz individualan rad studenta uz mentorski nadzor. Sveobuhvatan je broj nastavnih baza u kojima studenti borave (klinički bolnički centri, domovi zdravlja, domovi za starije i nemoćne, ustanove za zdravstvenu njegu u kući), a njihovi su mentori magistre sestrinstva, odnosno asistenti na Katedri za sestrinstvo i paravajantinu medicinu. Vježbe su organizirane u skladu s pravilnikom FDMZ-a o stručnoj/kliničkoj praksi studenata. Organizacija se vježbi temelji na suradnji, timskom radu i koordinaciji zdravstvenih ustanova i nositelja pojedinih kolegija te mentoru na vježbama. Mentor vode, nadziru, pružaju pomoć i potiču studenta da samostalno ili u timu obavlja predviđene poslove i aktivnosti kako bi se osiguralo kvalitetno izvođenje kliničkih vježbi/prakse te postigao ishod učenja pojedinog kolegija. Na vježbama studenti procjenjuju zdravstveno stanje bolesnika i pružaju zdravstvenu skrb, provode ordinirane dijagnostičke i terapijske zahvate, primjenjuju postupke sestrinske skrbi samostalno i/ili u timu sukladno načelima, standardima i zakonskim propisima. Sve aktivnosti evidentiraju se kroz „Dnevnik praćenja studenta na vježbama“.

Odjel za kemiju

Elvira KOVAČ-ANDRIĆ

Odjel za kemiju okosnica je za kreativnost i napredak gdje kroz znanstvene, obrazovne i stručne aktivnosti studenti stječu kompetencije za samostalan nastavnički i istraživački rad te interdisciplinarna istraživanja. Studenti Odjela za kemiju u sklopu predmeta na dvogodišnjim diplomskim sveučilišnim studijima pohadaju stručnu praksu iz pojedinih kolegija. Na taj način studentima se pruža prilika da stečeno teorijsko znanje primijene u praksi te još bolje upoznaju dinamičnost i raznolikost kemije i rada u laboratoriju. Stručna je praksa dio nastave na diplomskom sveučilišnom studiju Kemija; smjer: nastavnički i jedan je od uvjeta za završetak studija. Studenti pohadaju stručnu praksu u osječkim osnovnim školama i gimnazijama: OŠ August Šenoa, OŠ Retfala, OŠ Dobriša Cesarić, II. gimnazija, III. gimnazija, Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića Osijek. Nastavnici u

sklopu nastavnog procesa iz pojedinih kolegija na diplomskom sveučilišnom studiju Kemija; istraživački smjer, sa studentima posjećuju različite institucije s kojima Odjel surađuje (HAPIH, Kandit, Saponia, Vodovod, Inspecto, HEP, Zavod za javno zdravstvo). U navedenim institucijama studenti imaju priliku stići praktična znanja iako studijskim programom nije predviđena obvezna stručna praksa. Studenti stručnu praksu mogu obaviti i u inozemstvu pomoću organizacija kao što su ERASMUS, CEEPUS, IAESTE. Na temelju ovjerene potvrđnice (koju ovjerava ustanova u kojoj je obavljena praksa) inozemna stručna praksa evidentira se u Dopunsku ispravu o studiju. Kemija, osnovna (fundamentalna) znanost, predstavlja društvenu i znanstvenu vertikalnu te je pokretačka snaga moderne industrije. Tijekom svih godina dječevaljanja, studij Kemije obrazovao je velik broj nastavnika i profesora kemije te vrhunske znanstvenike. Uskoro, nadamo se i vjerujemo da ćemo s ponosom reći: „Imamo novoga Preloga, Ružičku, Brihtu, Kolbahu, Seiwerta...“. Kemija je svugdje oko nas - nije klišej, nego činjenica.

Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek

Stela JOKIĆ, Ivana FLANJAK

Studenti Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek (PTFOS-a) odraduju stručnu praksu i specijalizaciju u velikom broju tvrtki na području cijele Hrvatske, što pridonosi naprednom nastavnom procesu i stručnim znanjima studenata.

Stručna praksa dio je programa preddiplomskog studija Prehrambena tehnologija i jedan je od temeljnih uvjeta za završetak studija. Studenti obavljaju stručnu praksu u trajanju 120 sati tijekom treće godine studija u poduzećima i ustanovama gdje postoji mogućnost da student primjeni stečena stručna znanja (prehrambena industrijija, kemijska industrijija, biotehnološka ili farmaceutska industrijija, laboratorij za kontrolu i kakvoću namirnica, razvojni istraživački centar neke tvrtke, institut, odjel za transformatore HEP (slika 2.) i slično). Prijavu, provedbu i vrijednovanje obavljene stručne prakse koordinira Povjerenstvo za stručnu praksu. Studenti diplomskih studija imaju mogućnost obavljanja dobrovoljne stručne prakse koja im se evidentira u Dopunsku ispravu o studiju. Studenti mogu stručnu praksu odraditi i u inozem-

stvu preko različitih programa (ERASMUS, CEEPUS, IAESTE).

Studenti su do sada praksu obavljali u institucijama diljem Republike Hrvatske, od Dubrovačko-neretvanske do Vukovarsko-srijemske županije, u Bosni i Hercegovini (slika 3.) te u sedam europskih država.

U posljednjih deset godina PTFOS je potpisao sporazume s većim brojem gospodarskih subjekata u cilju ustroja nastavnih baza. To su tvrtke i institucije koje daju prepoznatljiv doprinos gospodarstvu regije, a u PTFOS-u su prepoznali ustanovu - partnera koji obrazuje vrhunske stručnjake. Nastavne baze i PTFOS zajedno djeluju u području unaprjeđenja nastavnog procesa kroz unaprjeđenje stručnog rada studenata, stručnih praksi i specijalizacija te terenske nastave.

Osim s nastavnim bazama, u organiziranju studentskih stručnih praksi Fakultet surađuje s Hrvatskom udružom poslodavaca (HUP), Regionalni ured Osijek. U suradnji s HUP-om, Fakultet sudjeluje u projektu "Inicijativa privatnog sektora za mlade" prema kojem se studenti mogu prijaviti za ponudene stručne prakse na području cijele Republike Hrvatske. Fakultet je član programa „Mreža student-

skih poduzetničkih inkubatora“ koju vodi HAMAG BICRO. Prema ovom programu pruža se studentima mogućnost razvijanja poduzetničkih, inovativnih ideja za nove proizvode te stjecanja profesionalnih vještina rješavanjem konkretnih problema u industriji.

Uz sve navedeno, u posljednjih deset godina Fakultet je potpisao 43 ugovora o poslovnoj suradnji s raznim firmama radi ostvarivanja praktične izobrazbe. Ti su sporazumi omogućili studentima da stručnu nastavu odrade u raznim institucijama i firmama diljem cijele Republike Hrvatske.

Nastavne baze PTFOS-a

- Vinka plus d. o. o.
- Klinički bolnički centar Osijek d. o. o.
- Vodovod-Osijek d. o. o.
- Tvornica šećera Osijek d. o. o.
- Žito d. o. o.
- Prosciutto Pannonico d. o. o.
- Salami Aurea d. o. o.
- Copadio d. o. o.
- Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
- Kandit d. o. o.

PTFOS će i dalje raditi na poticanju suradnje s tvrtkama od interesa i na tome da im se dodijeli status nastavne baze Fakulteta.

Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Andrijana REBEKIĆ

Studentska praksa predstavlja praktičan oblik nastave tijekom kojega student Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, budući agronom, stjeće praktična znanja koja će primjenjivati u svakodnevnom radu. Specifična znanja, primjerice kako otkriti negativne činitelje u biljnoj proizvodnji, kako prepoznati čimbenike koji utječu na uspješnost stočarske proizvodnje, kako izabrati optimalan tip skladišta sukladan količini i vrsti proizvedene robe te kako otkriti djelovanja tržišta na poljoprivredni sektor samo su neke od kompetencija koje student stjeće na temelju teorijskih znanja kroz polaganje ispita, a ta znanja unaprjeđuje kroz studentsku praksu. Na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Osijek studentska praksa dio je nastavnog programa, a organizirana je kao obvezan modul za redovite i izvanredne studente svih smjera treće godine preddiplomskog sveučilišnog studija te za redovite i izvanredne studente druge godine svih diplomske siveučilišnih studija. Redoviti studenti preddiplomskih i diplomskih studija realiziraju

stručnu praksu u trajanju od deset, a izvanredni studenti u trajanju od pet radnih dana. Studentska je praksa vrijedno iskustvo za svakog studenta te se provodi sukladno nastavnom planu i programu kako bi studenti snavdali sve planirane ishode učenja i stekli potrebna znanja. Studenti FAZOS-a stručnu praksu izvode u poslovnim subjektima s kojima Fakultet ima potpisane ugovore o obavljanju stručne prakse. Dobar odaziv poslovnih subjekata i njihova spremnost na suradnju s FAZOS-om očituju se u činjenici da je tijekom protekle akademске godine više od 130 studenata preddiplomskih i više od 200 studenata diplomskih studija realiziralo studentsku praksu kod poslovnih subjekata i na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima diljem Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Brodsko-

posavske, Virovitičko-podravske te Požeško-slavonske županije. S obzirom na sve intenzivniju istraživačku aktivnost na FAZOS-u te brojna istraživanja koja se kroz projektne aktivnosti nastavnika provode na fakultetskim pokusalištima, od ljetnog semestra akademске godine 2021./2022. omogućeno je studentima diplomskih studija obavljanje stručne prakse u laboratorijima Fakulteta te na fakultetskom pokusalištu Tenja. S obzirom na stalnu težnju za što kvalitetnijim obrazovanjem studenata Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, baza poslovnih subjekata kod kojih studenti provode stručnu praksu stalno se povećava. Povećavanjem baze poslovnih subjekata povećava se spektar poslovnih aktivnosti u kojima student može sudjelovati što svakako pomaže u boljoj pripremi studenata za tržište rada.

Odjel za biologiju

Ines ARBANAS

Studentska praksa obvezni je dio studijskog programa svih diplomskih sveučilišnih studija na Odjelu za biologiju; diplomskog sveučilišnog studija Biologija i kemijskih smjera: nastavnički, diplomskog sveučilišnog studija Biologija; smjer: znanstveni i diplomskog sveučilišnog studija Zaštita prirode i okoliša. Studenti se upućuju na praksu u svrhu razvijanja i jačanja specifičnih i generičkih kompetencija u stvarnim radnim okolnostima čime se upotpunjava kompetencijski profil koji odgovara odrabljivanju na diplomskom studiju. Studentske prakse sadržajno se razlikuju na pojedinim diplomskim studijima, a odradjuju se na terenu i/ili laboratoriju te nastavnim bazama. Terenski rad podrazumijeva oposobljavanje za provedbu istraživanja u različitim sredinama, a obuhvaća aktivnosti vezane uz pripremu za rad na terenu, vođenje terenskog dnevnika, upoznavanje različitih metoda uzorkovanja i sakupljanja uzoraka na terenu, obradu uzoraka na terenu i laboratoriju te analizu prikupljenih podataka. Tijekom prakse u laboratoriju studenti snavdavaju različite metode rada te se oposobljavaju za samostalan rad s različitim suvremenom opremom koja se danas koristi i za znanstvena istraživanja i u različitim dijagnostičkim i analitičkim laboratorijsima. Znanstveno-istraživačkom praksom 1 i 2 na diplomskom sveučilišnom studiju Biologija; smjer: znanstveni i Istraživačkom praksom na diplomskom sveučilišnom studiju Zaštita prirode i okoliša studenti aktivno sudjeluju u istraživačkom radu nekog od istraživačkih timova Odjela pod neposrednim mentorstvom. Na taj način aktivno primjenjuju prethodno stecena teorijska znanja te stječe nova znanja o suvremenim načelima i metodama istraživačkog rada i razvijaju samostalnost u znanstveno-istraživačkom radu.

„Na prvoj godini diplomskog sveučilišnog studija imala sam priliku birati način na koji ću provesti istraživačku praksu. Kao studentica smjera Zaštita prirode i okoliša odabrala sam praksu koja kombinira terenski rad i rad u laboratoriju. Terenski rad sastojao se od prebrojavanja jedinki male ušare te skupljanja gyalica koje su radom u laboratoriju očišćene i njihov sadržaj determiniran. Stručna mi je praksa posebno koristila jer sam dobivene podatke iskoristila prezentirajući ih na 10. simpoziju s međunarodnim sudjelovanjem Kopački Rit: Jučer, danas, sutra.“ - Stjepana Glavić, studentica diplomskog sveučilišnog studija Zaštita prirode i okoliša

Stručno-pedagoška praksa 1, 2 i 3 na diplomskom sveučilišnom studiju Biologija i kemiju; smjer: nastavnički omogućava studentima da boravkom u školi steknu jasniji uvid u organizaciju rada te da spoznaju zadaće i obveze učitelja/nastavnika, stručnih suradnika i ostalih djelatnika škole. Praksa obuhvaća pripremu studenata za samostalno održavanje nastave i ostalih aktivnosti

koje pripadaju odgojno-obrazovnom radu. Studenti sudjeluju u svim postupcima pripreme nastave te na kraju prakse stjeću samostalnost u održavanju nastave čime ostvaruju predviđene ishode učenja. Studenti diplomskog sveučilišnog studija Biologija; smjer: znanstveni i studenti diplomskog sveučilišnog studija Zaštita prirode i okoliša praksu mogu provoditi na Odjelu ili u drugim znanstvenim institucijama/tvrtkama/ustanovama koje se bave istraživačkom djelatnošću ili proizvodnjom gdje se koriste resursi znanja biologa, a s kojima Odjel ima potpisani Sporazum o suradnji. Student može i samostalan odabranom mentoru-nastavniku predložiti poslodavca kod kojeg želi obavljati praksu, a s kojim Odjel nema potpisani Sporazum o suradnji. Sukladno svojim interesima, student može obavljati praksu i u duljem trajanju od obvezne prakse predviđene silabima i programom studija.

„Znanstveno-istraživačku praksu na 1. godini diplomskog studija odradila sam na Zavodu za ekologiju voda. Ponudila mi se mogućnost da svoju praksu odradim pomažući budućoj doktorandici te sam ju prihvatala. Na taj sam se način dodatno upoznala s radom u laboratoriju koji se odnosi na ispitivanje kvalitete vode kao i načinom uzorkovanja vode i sedimenta na terenu. Budući da je moja praksa prethodila vježbama iz kolegija na kojima smo također ispitivali kvalitetu vode, imala sam potrebno predznanje i ponuđena mi je „čast“ da svojim kolegama pokazem na koji način se analize provode. Uz sve to, uzorci s kojima sam radila poslužiti će mi ujedno i za izradu diplomskog rada.“ - Doris Glibota, studentica diplomskog sveučilišnog studija Biologija; smjer: znanstveni.

Podaci o mogućim poslodavcima s kojima Odjel ima potpisani Sporazum o suradnji dostupni su na mrežnoj stranici i stranici Ureda za kvalitetu (kvaliteta@biologija.unios.hr). Tijekom 2021. godine učinjeni su daljnji napori kako bi se razvila suradnja s tvrtkama u cilju razvoja terenske i stručne prakse, razvoja novih projekata i programa, prijava i realizacija zajedničkih istraživačko-razvojnih projekata te su potpisani sporazumi o suradnji s tvrtkama Promo eko d. o. o., Poljoprivrednim poduzećem Orahovica i Agencijom za odgoj i obrazovanje. U akademskoj 2020./2021. godini studenti diplomskog sveučilišnog studija Biologija i kemiju; smjer: nastavnički boravili su na stručnoj ekskurziji u Poljoprivrednoj i veterinarskoj školi Osijek.

Odjel za biologiju studentima nudi i mogućnost obavljanja stručne prakse na inozemnim sveučilištima ili u javnim i privatnim tvrtkama, ustanovama i institucijama te u okviru nekog od programa mobilnosti Erasmus+, CEPUS ili IAESTE čime omogućava studentima stjecanje teorijskih i praktičkih znanja iz drugih područja. Osim navedenog, studenti mogu i samostalno pronaći mjesto obavljanja prakse, primjerice u okviru određenog projekta, ili im pritom može pomoći mentor i ostali djelatnici Odjela.

Centar za rehabilitaciju Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku

Ksenija ROMSTEIN

Od ove akademске godine Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti osnovao je novu ustrojbu jedinicu - Centar za rehabilitaciju s glavnim ciljem pružanja interdisciplinarnе cjeeloživotne podrške djeci i mladima s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima te jačanje kapaciteta znanstvene zajednice, uključujući praktično sposobljavanje studenata i provođenje znanstveno-istraživačkog rada. Misija je Centra za rehabilitaciju uključivanje akademiske zajednice u implementaciju inkluzivnih vrijednosti u društву te reduciranje rizika socijalne isključenosti kroz međusektorsku suradnju i razmjenu primjera dobre prakse. Vizija je Centra za rehabilitaciju stvaranje platforme koja će osigurati cjeloživotnu podršku djeci s teškoćama u razvoju i njihovim obiteljima temeljene na znanstvenim spoznajama te diseminiranju znanstveno utemeljene pristupe, spoznaje i programe. Ciljevi su Centra za rehabilitaciju: (1) jačanje socijalne podrške djeci i obiteljima kroz aktivnosti prenatalnog edukacijsko-rehabilitacijskog savjetovanja, usluge rane intervencije, edukacije i savjetovanja roditelja, odgojitelja, i učitelja te provođenje edukacijsko-rehabilitacijskog rada, (2) jačanje kapaciteta znanstvene i provođenje znanstveno-istraživačkog rada, uključujući sposobljavanje studenata i nastavnika i (3) ostvarivanje suradnje akademiske i lokalne zajednice te jačanje kapaciteta društva za međusektorskiju suradnju u području socijalne inkluzije kroz međunarodnu suradnju i primjere dobre prakse. U tu svrhu 3. i 4. 12. 2021. godine održan je znanstveno-stručni kolokvij „Suradnja akademске i lokalne zajednice u

jačanju inkluzivnih kapaciteta društva“ na kojem je uz predavače sudjelovalo više od 200 sudionika iz različitih dijelova Republike Hrvatske i inozemstva te roditelji djece s teškoćama u razvoju. U dva dana moglo se čuti više o glasovim profesionalaca (predavačica: dr. sc. Ljiljana Širić, prof. logoped), obrazovanju radnih terapeuta u Europskoj uniji (predavač: Soemitro Poerbodipoero, Sveučilište u Amsterdamu i Europsko udruženje radnih terapeuta, ENOTHE), primijenjenoj analizi ponašanja (predavačica: Rea Vuksan, ABA ambasadora za RH), pravima djece s teškoćama u razvoju u sustavu odgoja i obrazovanja (dr. sc. Ivona Makvić Salaj, Ured pravobraniteljice za djecu Split), skrbni uteviljenjem na znanjima o traumi i primjerima dobre prakse na tom području (Višnja Matić, prof. psiholog, SOS dječje selo Ladimirevc) i radnoj terapiji u zajednici (Saša Radić, predsjednica Hrvatske udruge radnih terapeuta). Posebno je vrijedna bila panel-rasprava „Inkluzija: Perspektive roditelja djece s teškoćama u razvoju“ na kojoj su sudjelovali roditelji djece s teškoćama u razvoju. Roditelji su uputili na najveće probleme s kojima se susreću, a to su: nepostojanje jedinstvenog mjesto podrške na kojem bi dobili potrebne informacije i rehabilitacijski rad s djecom, neusklađenost sustava, izostanak stalne podrške za adolescente i odrasle osobe s invaliditetom, manjak resursa podrške kao i manjak stručnjaka poput logopeda, edukacijskih rehabilitatora, radnih terapeuta i sl. Roditelji pozivaju na užu suradnju akademске i lokalne zajednice u svrhu poboljšanja uvjeta života i odrastanja djece. Drugi je dan završen predavanjem „Edukacijsko-rehabilitacijska djelatnost i visokoškolski kurikulum“ koje je održala izv.

prof. dr. sc. Sanja Skočić Mihić s Učiteljskog fakulteta u Rijeci, a kojim je započet ciklus stručnih usavršavanja zaposlenika Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku koji će se svake godine provoditi pri Centru za rehabilitaciju. Osim znanstveno-stručnog kolokvija, Centar je imao i druge aktivnosti tijekom studenog prosinca, a to su hospitacije studentica poslijediplomskog sveučilišnog studija Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji, savjetodavne aktivnosti za roditelje djece s teškoćama u razvoju te vježbe na kojima su studenti predškolskog odgoja i učiteljskog studija pripremali didaktičke materijale za rad s djecom i obiteljima. U sljedećem razdoblju Centar za rehabilitaciju nastaviti će s aktivnostima kao što su stručne edukacije i seminar za odgojitelje i učitelje, savjetodavni rad s roditeljima i obiteljima, igraonice za djecu s teškoćama u razvoju, virtualna izložba likovnih uradaka djece s teškoćama u razvoju i dr. Studentice poslijediplomskog sveučilišnog studija Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji Barbara Lenart Japundžić i Zrinka Lovrinčević o Centru za rehabilitaciju kažu: „Drago nam je što se jedan takav Centar pokrenuo u našem Gradu. Zahvalne smo što su stručnjaci iz Centra prihvitali našu inicijativu za suradnju te nam otvorili svoja vrata gdje smo dobiti priliku upoznati se s njihovim načinom rada. Nadamo se da će se Centar još više širiti i povezivati s ostalim stručnjacima uključenim u ranu intervenciju. Vjerujemo da je to jedan kvalitetan početak buduće suradnje.“ Aktivnosti Centra za rehabilitaciju mogu se pratiti na Facebook-stranici: <https://web.facebook.com/Centar-za-rehabilitaciju-Fakulteta-za-odgojne-i-obrazovne-znanosti-Osijek-109012814917884>

TEMA BROJA: Studentske stručne prakse i nastavne baze

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku

Snježana DUBOVICKI, Tijana BOROVAC, Ida SOMOLANJI TOKIĆ, Zyezdana PENAVA BREKALO, Mirta BIJKOVIĆ MARŠIĆ

Na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti stručno-pedagoška praksa ima posebnu vrijednost. Studentima predstavlja izazov, a učenicima i djeci radost. Nova vremena zahtijevaju i nove načine provodeњa stručno-pedagoške prakse. Izazovi održavanja stručno-pedagoške prakse u vrijeme pandemije zahtijevali su visoku razinu organizacije i praćenja cijelog procesa od strane voditeljica stručno-pedagoške prakse, ali i fleksibilnost na nepredvidene situacije koje su se rješavale svakodnevno. Unatoč navedenim izazovima, studenti su odradili stručno-pedagošku praksu u zadanim vremenskim okvirima. Ovisno o studijskoj godini, studenti su imali različite razine složenosti zadaća koje su tijekom stručno-pedagoške prakse bili obvezni odraditi. Od početnog upoznavanja pa do planiranja, provedbe i evaluacije cijelog odgojno-obrazovnog procesa studenti su mogli *izravno se uključiti u rad osnovnih škola i djeci vrtića*.

Kao ključni element stručno-pedagoške prakse postavljena je kritička analiza vlastitog djeđovanja koja se ostvarila kroz izradu dnevnika stručno-pedagoške prakse. U dnevniku stručno-pedagoške prakse studenti ne opisuju samo svoj rad, nego ga argumentirano predstavljaju koristeći se znanjima o suvremenoj teoriji i praksi te se na njega kritički osvrću. Time razvijaju i osnažuju sebe kao refleksivnog praktičara te grade svoj profesionalni identitet. Kao osnovni alat koriste se pedagoškom dokumentacijom, odnosno etnografskim zapisima koje interpretiraju i na koje se reflektiraju. Na taj način dnevnik stručno-pedagoške prakse postaje ne samo zapis odradene studijske obvezne nego i vidljiv dokaz procesa učenja koji dalje služi studentu i nastavniku.

Dnevne stručno-pedagoške prakse studenti već nekoliko godina predaju putem *online platformi* (u digitalnome obliku, uz mogućnost predaje i u papirnatome obliku) koje omogućuju voditeljima stručno-pedagoške prakse izravnu komunikaciju pojedinačno sa svakim studentom. Predaja i materijali prikupljeni na stručno-pedagoškoj praksi omogućavaju uvid i u videozapise te u mnoštvo fotografija koje su studenti zabilježili tijekom boravka na praksi. Na taj način svaki student ima mogućnost dodatno se osvrnuti na svoju stručno-pedagošku praksu. Nekolicina studenata boravak na stručno-pedagoškoj praksi koristi i kao mogućnost provođenja istraživanja čije bi rezultate po ulasku u učionicu mogli primijeniti u praksi, a više godine stručno-pedagoš-

ku praksu koriste i za potrebe provođenja istraživanja u svrhu izrade završnoga i/ili diplomskega rada.

Studenti preddiplomskog i diplomskog studija Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na redovitome i izvanrednome studiju te studenti integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog Učiteljskog studija stručno-pedagošku praksu u akademskoj godini 2020./2021. provodili su u brojnim osnovnim školama te ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u različitim dijelovima Republike Hrvatske te u sljedećim županijama: Osječko-baranjskoj, Brodsko-posavskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Zagrebačkoj, Koprivničko-križevačkoj, Požeško-slavonskoj, Virovitičko-podravskoj, Vukovarsko-srijemskoj i Zadarskoj postavljajući mnogobrojne izzove i za studente i za voditelje stručne prakse. Predviđeni termini za boravak studenata u osnovnim školama i vrtićima često su moralni biti prilagođeni novostalim uvjetima poput bolesti ili izolacije mentora odgojitelja, izolacije pojedinoga razrednoga odjeljenja ili pojedine vrtićke grupe te zatvaranje cijelih osnovnih škola ili vrtićkih ustanova kao i bolesti i izolacije samih studenata koji su trebali u dogovorenom terminu pristupiti obavljanju stručno-pedagoške prakse. Sve to zahtijevalo je mnogo napora, no i fleksibilnost i otvorenosti za kreativna rješenja pojedinih situacija.

Na zadovoljstvo studenata i voditelja stručne prakse, unatoč navedenome, studenti su uspjeli obaviti stručnu praksu tijekom ljetnog semestra i na vrijeme odraditi sve metodike zadatke koji su im bili zadani. Ustanove su ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te osnovne škole, unatoč izazovnim uvjetima rada uslijed epidemije uzrokovanje COVID-19 virusom, bile vrlo sretljive i fleksibilne. Studenti su tijekom obavljanja stručne prakse bili upućeni u sve epidemiološke mjere koje su u tom trenutku bile na snazi.

U nastavku donosimo primjer sa stručno-pedagoške prakse nastao zapisom i interpretacijom zapisa studentice 2. godine preddiplomskog sveučilišnog studija Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Etnografski zapisi kojima je dana interpretacija postaju važan alat budućim odgojite-

Voditelji studentske prakse na Filozofskom fakultetu u Osijeku

Na Filozofskom fakultetu u Osijeku studentima se omogućava učenje i stjecanje vještina te unaprjeđivanje nastavničkih kompetencija studentskom praksom na svim odsjecima u okviru pojedinih studijskih programa. Fakultet ima svoj Pravilnik koji regulira organizaciju i izvedbu prakse, zaduženja voditelja prakse i mentora te mogućnost sklapanja ugovora s poslodavcima i mentorima kod kojih se praksa odvija. Uspostavili smo i mrežnu aplikaciju koja sadrži dnevnik prakse i e-evidenciju o provedbi prakse koja je ujedno i instrument za realizaciju zdravstvenog osiguranja naših studenata.

Studentska se praksa odvija i na preddiplomskoj i na diplomskoj razini, u zimskom i ljetnom semestru, a vrijednije se ocjenom i/ili samo ECTS bodovima.

Studijskim su programima uvjetovani različiti tipovi studentske prakse pa se na Filozofskom fakultetu u Osijeku praksa realizira kao *školska i stručno-pedagoška praksa, stručna praksa, psihologiska, individualizirana praksa prema načelima praćenja posla (eng. job shadowing) i prevoditeljska praksa*.

U okviru školske prakse studenti uz vodenje nositelja kolegija i mentora prolaze nekoliko razina obuke za samostalno predavanje - prate mentorovu nastavu, nastavu svojih kolega te prolaze administrativnu pripremu za neposrednu izvedbu nastavnog sata te izvode i analiziraju određenim programom predviđeni broj nastavnih sati. Mentor ih upoznaje s izvannastavnim aktivnostima, a uvođi ih i u funkcionaliranje različitih školskih tijela u cilju osposobljavanja za samostalno pripremanje i izvođenje nastave u osnovnoj i srednjoj školi.

Polaganjem školske prakse studenti se osposobljavaju za samostalno pripremanje i izvođenje nastave u osnovnoj i srednjoj školi. Unaprjeđivanje nastavnih kompetencija, poglavito metodičke kompetencije, studenti ostvaruju stručno-metodičkim opažanjima mentorove ogledne nastave, zatim samostalnim održavanjem individualnih i javnih sati te promatranjem nastave ostalih kolega studenata. Svoja znanja i kompetencije studenti proširuju i produbljuju upoznavanjem pedagoške dokumentacije, izvannastavnih aktivnosti, rada različitih školskih tijela i stručnih vjeća te ostalih poslova i aktivnosti koje se ostvaruju u školi.

Stručno-pedagoškoj je praksa u osnovnim i srednjim školama cilj omogućiti studentu pedagogije neposredan uvid u odgojno-obrazovni rad stručnoga suradnika pedagoga unutar razvojne pedagoške djelatnosti odgojno-obrazovne ustanove te razvoj metodičkih kompetencija samostalnim praktičnim ostvarivanjem glavnih zadaća i aktivnosti u području planiranja i programiranja rada škole te osobnoga stručnog rada: razumijevanje, kreiranje, istraživanje i razvoj te praćenje i vrjednovanje odgojno-obrazovnog, savjetodav-

Stručno-pedagoška praksa u OŠ Ivana Filipovića Osijek

Filozofski fakultet Osijek

nog i timskog rada u različitim uvjetima odgojno-obrazovnih ustanova. Stručno-pedagoška praksa pridonijet će uspoređivanju i primjeni teorijskog znanja s konkretnom pedagoškom praksom.

Stručna praksa odvija se, ovino o studijskom programu, u knjižnicama, arhivima, muzejima, tvrtkama za informatičke usluge, u različitim medijskim i izdavačkim kućama, informativnim servisima. Studenti se upoznaju s radom medijskih redakcija, izdavačkih kuća i informativnih servisa, ospozobljavaju se za rad u svim vrstama informacijskih ustanova (knjižnice, arhivi, muzeji, knjižare, nakladničke kuće, tiskare, i sl.) i u drugim ustanovama koje u sklopu svoga poslovanja uključuju pohranu, organizaciju i korištenje informacija. Osim toga, samostalno kreiraju medijske natpise i priloge, izrađuju multimedijske sadržaje, odlaze na terenski rad. Studenti na stručnoj praksi u turističkom sektoru upoznaju se s uvjetima, standardima i načinom rada u turističkim zajednicama i s ostalim poslovima koji su važni za poslovanje turističkih zajednica.

Psihologiska, individualizirana praksa po načelima praćenja posla (eng. *job shadowing*) održava se u gospodarskim tvrtkama, školama, vojsci, tvrtkama, centrima za socijalnu skrb, u poliklinikama i bolnicama, a cilj joj je da se studenti upoznaju s poslovima i radnim

zadatcima psihologa, tipičima za organizaciju u koju odlaže na praksi.

Budući da se rad psihologa u različitim tipovima organizacija izrazito razlikuje, studenti na praksi trebaju upoznati specifičan način rada s korisnicima kao i specifičnosti psihologa.

Stručna praksa odvija se, ovino o studijskom programu, u knjižnicama, arhivima, muzejima, tvrtkama za informatičke usluge, u različitim medijskim i izdavačkim kućama, informativnim servisima. Studenti se upoznaju s radom medijskih redakcija, izdavačkih kuća i informativnih servisa, ospozobljavaju se za rad u svim vrstama informacijskih ustanova (knjižnice, arhivi, muzeji, knjižare, nakladničke kuće, tiskare, i sl.) i u drugim ustanovama koje u sklopu svoga poslovanja uključuju pohranu, organizaciju i korištenje informacija.

Osim toga, samostalno kreiraju medijske natpise i priloge, izrađuju multimedijske sadržaje, odlaze na terenski rad. Studenti na stručnoj praksi u turističkom sektoru upoznaju se s uvjetima, standardima i načinom rada u turističkim zajednicama i s ostalim poslovima koji su važni za poslovanje turističkih zajednica.

Psihologiska, individualizirana praksa po načelima praćenja posla (eng. *job shadowing*) održava se u gospodarskim tvrtkama, školama, vojsci, tvrtkama, centrima za socijalnu skrb, u poliklinikama i bolnicama, a cilj joj je da se studenti upoznaju s poslovima i radnim

Stručno-pedagoška praksa u Srednjoškolskom đačkom domu

Novi sporazumi o suradnji Kineziološkog fakulteta Osijek

Iva ŠKLEMPE KOKIĆ

Kineziološki fakultet Osijek tijekom prosinca akad. god. 2021./2022. intenzivno je radio na uspostavi suradnje sa stručnim i znanstvenim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu u cilju što boljeg umrežavanja i poticanja izvrsnosti u stručnom i znanstvenom radu. Dana 1. prosinca 2021. godine u Hrvatskom olimpijskom odboru potpisana je Ugovor o suradnji kineziološke struke i partnera suorganizatora Ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske koji je inicirao Hrvatski kineziološki savez. Predmet Ugovora bila je

suradnja u organizaciji i provedbi Ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske u svojstvu članova Programskega odbora Ljetne škole kineziologa RH. Sukladno ugovoru, Kineziološki fakultet Osijek bit će zadužen za sudjelovanje u Programskom odboru Ljetne škole kineziologa RH za područje športske rekreacije. Ugovor o suradnji potpisali su predsjednik Hrvatskog kineziološkog saveza prof. dr. sc. Goran Leko, a u ime domaćina, Hrvatskog olimpijskog odbora, potpisao ga je glavni tajnik, gospodin Siniša Krajač. Kineziološki fakultet Osijek također je jedan od potpisnika ovog ugovora o suradnji, a u ime ustanove popisala ga je dekanica

prof. dr. sc. Vesnica Mlinarević. Ostali supotpisnici ugovora bili su Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, zastupan po dekanu izv. prof. dr. sc. Tomislavu Krističeviću, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Splitu, zastupan po dekanu prof. dr. sc. Damiru Sekuliću, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, zastupan po članici Uprave Fakulteta izv. prof. dr. sc. Višnji Račić u ime dekana prof. dr. sc. Siniše Opića, Agencija za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske, zastupana po ravnateljici dr. sc. Dubravki Brezak Stamać, te Sportski savez Grada Zagreba, zastupan po predsjedniku, gospodinu Vjekoslavu Šafraniću. Ugovor je sklopljen na razdoblje od četiri godine.

Zahvaljujući nazočnim na odazivu i dosadašnjoj suradnji u organizaciji Ljetne škole kineziologa RH, predsjednik Hrvatskog kineziološkog saveza prof. dr. sc. Goran Leko izrazio je želju da obljetničko 30. izdanje Ljetne škole kineziologa RH bude organizirano kao najveći međunarodni skup kineziologa u Hrvatskoj čemu će svoj aktivni doprinos dati i Kineziološki fakultet Osijek. Druga polovica prosinca 2021. godine također je bila intenzivna u uspostavljanju suradnje, no ovaj put s inozemnim ustanovama iz područja kineziološke edukacije. Kineziološki fakultet Osijek dana 17. prosinca 2021. sklopio je dva sporazuma o međunarodnoj suradnji s dvama inozemnim fakultetima iz područja kineziologije. Prvi sporazum o međunarodnoj suradnji svečano je potpisana

u prostorijama Kineziološkog fakulteta Osijek, a potpisali su ga dekanica Kineziološkog fakulteta Osijek prof. dr. sc. Vesnica Mlinarević i dekan Fakulteta za tjelesni odgoj i sport Univerziteta u Tuzli prof. dr. sc. Vlatko Šeparović. Osim dekana Fakulteta za tjelesni odgoj i sport Tuzla, Kineziološki fakultet Osijek posjetili su i izv. prof. dr. sc. Muris Duga, prodekan za znanost, prof. dr. Amra Nožić-Mujanović te gđa Senada Karajbić, tajnica Fakulteta za tjelesni odgoj i sport Univerziteta u Tuzli. U ugodnom raspoloženju razmijenjena su iskustva i ideje o budućoj suradnji kao i činjenica da su upravo Tuzla i Osijek gradovi prijatelji.

Drugi sporazum o međunarodnoj suradnji potpisana je s Fakultetom za tjelesno obrazovanje, sport i zdravlje Sveučilišta svetih Ćirila i Metoda iz Skopja, Republika Sjeverna Makedonija. Potpisali su ga dekanica Kineziološkog fakulteta Osijek prof. dr. sc. Vesnica Mlinarević i dekanica Fakulteta za tjelesno obrazovanje, sport i zdravlje prof. dr. sc. Lenče Aleksovskovska-Veličkovska. Ovaj sporazum potpisana je posredovanjem izv. prof. dr. sc. Ivice Kelama koji je boravio u Skopju te je omogućio potpisivanje sporazuma "na daljinu". Oba potpisana sporazuma odnose se na uspostavljanje suradnje u znanstvenim, stručnim i nastavnim aktivnostima, posebice u zajedničkoj prijavi projekata, razmjenni kurikula, zajedničkoj organizaciji različitih dogadjanja te mobilnosti studenata, nastavnog i nenastavnog oso-

Potpisivanje sporazuma o suradnji s Fakultetom za tjelesno obrazovanje, sport i zdravlje Sveučilišta svetih Ćirila i Metoda

Potpisivanje ugovora o suradnji u Hrvatskom olimpijskom odboru

Svečano potpisivanje sporazuma o suradnji s Fakultetom za tjelesni odgoj i sport Univerziteta u Tuzli

Međunarodna doktorska škola "Urban Chronicles in Empirical Context" na Filozofskom fakultetu Osijek

Sonja NOVAK

Od 26. do 28. travnja 2022. godine na Filozofskom fakultetu Osijek, u sklopu poslijediplomskog doktorskog studija „Književnost i kulturni identitet“ te u suradnji sa znanstvenicima iz mreže COST projekta CAI18126 Writing Urban Places. New Narratives of the European City i osječke Akademije za umjetnost i kulturu, održat će se

međunarodna škola za doktorande i mlade znanstvenike. Cilj je projekta *Writing Urban Places*, čiji je nositelj Sveučilište u Delftu (voditeljica prof. dr. sc. Klaske Havik), interdisciplinarno istražiti i doprinjeti razumijevanju ljudskog društva, odnosno zajednice i prostora u kojem živi s posebnim naglaskom na europske gradove srednje veličine, baš kakav je i Osijek. Doktorska škola naslovljena „Urban Chronicles in Empirical Context“ objedinit će tako teoriju, metodologiju i praksu stvaranja i doživljavanja urbanog prostora u književnosti, a cilj joj je otkriti lokalne urbane narative koji obiluju informacijama o društveno-prostornim praksama, poimanju i percepciji, ali i o očekivanjima od prostora koji smo izgradili i koji nas okružuje. Upravo zbog toga što su vrela važnih socioloških i antropoloških materijala, iz lokalnih urbanih narativa proizlazi vrijednost koju će sudionici i polaznici planirane međunarodne doktorske škole prepoznati i doživjeti kroz čitanje odabranih

knjiženih tekstova čija je radnja smještena u grad Osijek te obilaskom u tekstu spominjanih lokaliteta. U organizaciji i provedbi dogadanja sudjeluje organizacijski tim Filozofskog fakulteta Osijek (doc. dr. sc. Sonja Novak, doc. dr. sc. Stepanie Jug, prof. dr. sc. Kristina Peternai Andrić, prof. dr. sc. Zoltan Medve, izv. prof. dr. sc. Ljubica Matek, doc. dr. sc. Jasna Poljak Rehlicki, asistentice Iris Spajić i Marijana Mandić), dok s Akademije za umjetnost i kulturu Osijek u svojstvu predavača sudjeluju prof. dr. sc. Leo Rafolt i doc. dr. sc. Katarina Žeravica. Međunarodni predavači iz mreže COST projekta *Writing Urban Places*, koji će voditi predavanja i radionice, jesu izv. prof. dr. sc. Susana Oliveira (Faculty of Fine Arts Lisbon, Portugal), doc. dr. sc. Giuseppe Resta (Bilkent University, Ankara, Turska) i izv. prof. dr. sc. Onorina Botezat (Faculty of Foreign Languages and Literatures, Dimitrie Cantemir Christian University u Bukureštu, Rumunjska).

Potpisan sporazum o znanstveno-stručnoj suradnji između Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, Odjela za biologiju Sveučilišta u Osijeku i Instituta IGH d. d.

Stela JOKIĆ, Ljiljana KRSTIN

Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek i Odjel za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku potpisali su sporazum o znanstveno-stručnoj suradnji s Institutom IGH d. d.

Ispitni laboratorijski Institut IGH d. d. s više od 600 akreditiranih metoda prema normi HRN EN ISO IEC 17025 jedna su od značajnijih organizacijskih jedinica i poslovnih područja. Laboratorijski koji djeluju na sedam lokacija godišnje zaprimi i ispituju više od 38 000 uzoraka. Zahvaljujući

velikom broju akreditiranih metoda i uskladenosti s normama kvalitete na europskoj razini, vrhunskoj tehnologiji i opremi kao i i skusnim stručnjacima koji su u potpunosti sposobni ispuniti najsloženije zadatke ispitivanja, IGH-ovi laboratorijski jedan su od vodećih laboratorijskih u Europi. Djelatnici laboratorijski imaju dugogodišnje iskustvo u ispitivanju građevnih proizvoda, građevina, tala, voda, otpada, krutih oporabljениh goriva i akustičkih ispitivanja.

Suradnja među potpisnicima sporazuma intenzivirat će se u pripremi i provođenju zajedničkih istraživačkih projekata. Udržene intelektualne snage navedenih institucija djelovat će u smjeru razvoja inovativnih tehnoloških rješenja u području plastike, mikroplastike i drugim područjima od obostranog interesa.

Za prof. dr. sc. Jurislava Babića, dekanu PTFOS-a, kao i za pročelniku Odjela za biologiju izv. prof. dr. sc. Tanju Žunu Pfeiffer takva suradnja s Institutom IGH d. d. kroz znanstveno-istraživačke projekte omogućuje transfer tehnologija i inovacija te pridonosi unaprjeđenju inovativnosti.

RANIJE (NI) JE BOLJE! O OVLADAVANJU STRANIM JEZICIMA U EUROPI DANAS

Domagoj KOSTANJEVAC

U četvrtak, 27. siječnja 2022. na Filozofskom fakultetu Osijek održano je četvrtu predavanje u sklopu 10. ciklusa Otvorenog četvrtka. O ovladavanju stranim jezicima govorila je doc. dr. sc. Mirna Erk s Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku.

U Hrvatskoj je velik broj sati učenja stranog jezika od prvog razreda osnovne škole gledajući cijelu Europu. U Europi se dob na početku formalnog učenja prvog stranog jezika doista razlikuje. Tako u nekim zemljama djeca počinju formalno učiti prvi strani jezik već s tri godine (npr. na Cipru), dok u većini europskih država djeca počinju s formalnim učenjem stranog jezika od šeste do devete godine. Pitanje koje se protezalo cijelim predavanjem jest je li uistinu raniji početak učenja stranog jezika i bolji. Istraživanja nisu jednoznačna oko tog pitanja. Neka istraživanja pokazuju da je ranije bolje, neka da je svejedno, neka da je kasniji početak učenja stranog jezika bolji, a neka su istraživanja dobila miješane rezultate. Danas se može zaključiti da dob nije presudan čimbenik za uspješno ovladavanje stranim jezicima te da nikad nije kasno početi učiti strani jezik. Štoviše, pokazuje se da

su stariji učenici u kognitivnoj prednosti nad mladima, tj. brže uče. Međutim, vjerovanje da što djeca ranije počnu učiti strani jezik, to je bolje prošireno je u Europi i svijetu. Korijeni tog vjerovanja, mita, dolaze nakon predavanja.

iz istraživanja koja su pokazala da djeca migranata brže i bolje usvajaju jezik zemlje u koju su se doselili nego njihovi roditelji. Razlozi tomu ne leže toliko u njihovo dobi koliko u tome što djeca često nemaju mnogo izbora jer se odmah uključuju u obrazovanje, a što bolje poznавanje jezika potrebno im je i kako bi stekli prijatelje. S druge strane, odrasli će naučiti jezik onoliko koliko im je potrebno. Pri proučavanju ovladavanja stranim jezicima svakako treba uzeti u obzir različite čimbenike koji se dijele na unutarnje (spol, dob, talent za jezike, motivacija i stavovi, strategije učenja itd.) i vanjske (socioekonomski status obitelji, nastavnici, škola i vršnjaci, širi društveno-politički kontekst).

Društveno-politički kontekst posebno se ogleda u tom koliko je u nekoj zemlji uobičajena sinkronizacija televizijskog sadržaja ili titlanje. Svakako treba uzeti u obzir to da učenici izjavljuju da najveći dio kontakta s engleskim ostvaruju putem televizije, filmova, YouTubea, interneta i igara. Naravno, pitanje je bi li se dobili isti rezultati da se ispitivalo učenike drugih stranih jezika, a kao intuitivni odgovor nameće se da ne bismo što opravdano otvara temu položaja i razine usvojenosti drugih stranih jezika. U Hrvatskoj je to najčešće njemački, a polako se više uči španjolski i francuski. Koliko je tema važna i zanimljiva široj publici, vidjelo se i u duljoj raspravi koja se razvila nakon predavanja.

Na KBF-u u Đakovu održan znanstveni kolokvij

„ADAM FILIPOVIĆ HELDENTALSKI: SVEĆENIK, TEOLOG, KNJIŽEVNIK“

Matea MILIČIĆ, David FERIĆ

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu 18. siječnja 2022. godine organizirao je znanstveni kolokvij u suradnji s Fakultetom hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu na temu „Adam Filipović Heldenthalski: svećenik, teolog, književnik“. Adam Filipović Heldenthalski rođen je u Velikoj Kopanici 1782. godine, a umro 1871. u Gorjanima gdje je proveo velik dio svoga života u službi župnika. Znanstveni je kolokvij posebno istaknuo važnost prosjetiteljskoga djelovanja Gorjanskoga u očuvanju i promicanju hrvatskoga jezika i kulture jednostavnim književnim lirskim oblicima od kojih su najuočljiviji lirsko-epskodramski prikazi, poslovice, premetaljke i molitve, u široko dostupnim slavonskim kalendarama koje je priredio punih 49 godina. Takoder, naglašena je njegova važnost u kontekstu kritike Stochačkovića te kao svjedoka korištenja staroslavenskog jezika i glagoljice u Slavoniji i prije Franje Račkog.

Predavanja na skupu održali su mr. sc. Luka Marijanović na temu „Uz kalendar Adama Filipovića Heldenthala: prijedlozi za određivanje etimologije hrvatskog nazivlja mjeseci“, Petar Ušković Croata, asistent Fakulteta hrvatskih studija, na temu „Tragom korespondencije Adama Filipovića Heldenthala s Duhovnim stolom u Đakovu“ te prof. dr. sc. Milica Lukić na temu „Adam Filipović Gorjanski - slavonski glagoljaš“. U drugom dijelu održana su predavanja: „Župnička služba i ostavština Adama Filipovića Heldenthalinskog“ Ivana Lovića, zatim „Književne vrste u slavonskim kalendarama Adama Filipovića Heldenthala“ doc. dr. sc. Tatjane Ileš te „Upute svećenicima slavonskog Vianneya“ izv. prof. dr. sc. Vladimira Dugalića.

Na Filozofskom fakultetu Osijek održan Tjedan znanosti

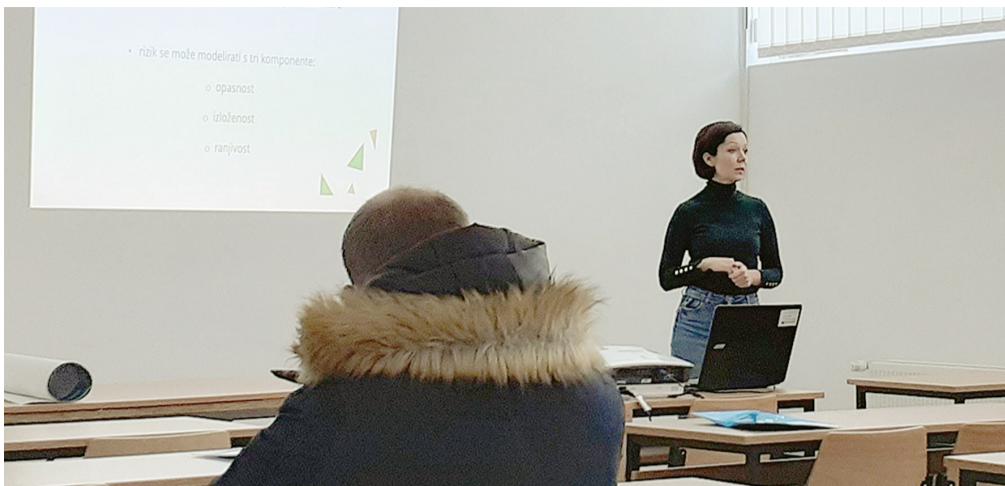
Stephanie JUG

Od 7. do 11. veljače na Filozofskom fakultetu u Osijeku održan je Tjedan znanosti u sklopu kojega su nastavnici i studenti na zanimljiv i interaktivan način približili svojim kolegama i široj publici znanstvena istraživanja kojima se bave u svojim diplomskim radovima, doktorskim disertacijama, znanstvenim projektima i u svojim ostalim redovitim znanstvenim aktivnostima.

Program Tjedna znanosti odvijao se u nekoliko različitih formata: u obliku elektroničkih izvora, dostupnih putem povernica u samom programu, u obliku izložbi postavljenih u zgradu Fakulteta i u obliku aktivnosti koje su se provodile prema utvrđenom vremenskom rasporedu (u zgradi, isključivo virtualno i/ili hibridno). U zgradi su izloženi Autorski komentar, poster Visokoškolska nastava iz perspektive sveučilišnih nastavnika - smjernice za unaprijeđenje, poster Is Everything Really Awesome? The Lego Movie as a Dystopian Parody i posteri Analiza sustava u krizi i nove svijesti u književnosti 21. stoljeća (UIP-2020-02-3695), pretvorila u plesnu izvedbu koja se mogla pratiti u zgradi Fakulteta ili virtualno putem Zoom poveznice.

Doktorandica Ivana Buljubašić Srb s druge je strane u obliku elektroničke brošure vizualno približila čitateljima razumijevanje pojma periteksta. U cilju poticanja suradnje, kulture razmjene ideja i razvoja interdisciplinarnih pristupa preko dvadeset doktoranda zaposlenih na Fakultetu te onih koji studiraju na jednom od poslijediplomskih studija Fakulteta u opuštenom su okružju - bez elemenata formalnog ocjenjivanja - izložili teme svojih doktorskih disertacija. Neformalna povratna informacija u sustručnjačkom kontekstu omogućit će im uspješnije svaljavanje mogućih prepreka na putu prema uspješnoj obrani doktorske disertacije.

Multisektorski pristup obnovi okoliša

Ines ARBANAS

U protekla tri desetljeća u svijetu se neprekidno ulaze i u nova rješenja i načine kako smanjiti štete od urbanih poplava, odnosno minimizirati nekontrolirano izljevanje rijeka, bujica, privremenih vodotoka i jezera u naseljenim područjima. Kao i drugdje, rješavanju problema poplava u urbanim sredinama u Republici Hrvatskoj nužan je višedisciplinarni pristup koji podrazumijeva odgovarajuće prostorno planiranje te primjenu primjera dobre prakse, „zelene infrastrukture“ i novih hidrotehničkih rješenja kao i nužnu edukaciju svih dionika u sustavu zaštite i spašavanja te drugih nadležnih tijela.

Poplave, osim izravne opasnosti, predstavljaju i uzrok različitih onečišćenja koja utječu na zdravlje ljudi i posljedično na kvalitetu života na poplavljrenom području. Onečišćenja površinskih i podzemnih voda te tla kao i nakupljanje velikih količina otpada učestali su problemi s kojima se susreću timovi prilikom sanacije terena, primarno Civilna zaštita, kao nositelj temeljnih ovlasti na području zaštite od katastrofa i velikih nesreća, te ostala nadležna tijela u sustavu zaštite i spašavanja. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjeri gospodarenja otpadom prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i podzakonskim propisima. Nakupljeni su otpad dužni u što kraćem vremenu i na odgovarajući način prikupiti i zbrinuti te njime pravilno

gospodariti. U sklopu projekta „Multisektorski pristup obnovi okoliša nakon katastrofe - ZAJEDNO SMO JAČI (TOGETHER WE STAND)“ doc. dr. sc. Anita Galir Balkić s Odjela za biologiju (Zavod za ekologiju voda) Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera je ciklus predavanja „Način postupanja s otpadom nakon ekstremnih poplava“. Projekt se provodi u okviru Interreg IPA Programa prekogranične suradnje Hrvatska - Srbija u cilju obuhvaćanja cjelokupnog sustava upravljanja rizicima od poplava i tehnološko-tehničkih katastrofa te poboljšavanje sustava zbrinjavanja otpada u slučaju velikih nesreća i katastrofa u pograničnom području. U provedbi radionica sudjelovali su i Berislav Hengl, mag. iur. iz Vatrogasne zajednice OBŽ-a s temom „Nesreće s opasnim tvarima“ te Mario Spajić, dipl. ing. grad. iz Hrvatskih voda s temom „Poplave - rizici onečišćenja i kontaminacije okoliša, upravljanje u slučaju onečišćenja i sanacija posljedica“. Predavanja su održana na po-

dručju Osječko-baranjske županije (Dakovo, Beli Manastir, Donji Miholjac, Osijek, Našice i Čepin) od listopada do prosinca 2021. godine u svrhu jačanja kapaciteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za postupanje u izvanrednim situacijama, a u cilju zaštite ljudi i okoliša u pograničnom području. Nositelj je projekta Unikom d. o. o. iz Osijeka, a projektni su partneri Osječko-baranjska županija, Udruga za kreativni razvoj Slap, Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo te Regionalna razvojna agencija Bačka. Projekt se provodi od 1. listopada 2019. do 31. ožujka 2022. Ukupna vrijednost projekta 1.797.180,20 € koji je sufinanciran EU sredstvima u iznosu 1.527.603,16 € (85%). Ovim je projektom ponovno upućeno na važnost umrežavanja različitih dionika u trenutcima kriznih situacija, zaštite i spašavanja te nužnost uključivanja svih segmenta društva kako bi reakcija na kriznu situaciju bila pravovremena, a štete što manje.

PTFOS-ov tim prvi na EIT Food Challenge Labs natjecanju

Marija BANOŽIĆ

Tera Tehnopolis d. o. o. iz Osijeka, EIT Food HUB Hrvatska, u razdoblju od 24. do 26. studenoga 2021. godine organizirala je EIT Food Challenge Labs radionicu kojoj je cilj rješavanje glavnih izazova u poljoprivredno-prehrambenom sektoru. Članice PTFOS-ova tima (Veronika Barišić, Ivana Buljeta, Melita Lončarić, Ina Čorković i Marija Banožić) pod mentorstvom prof. dr.

sc. Durdice Ačkar osmisile su inovativan proizvod „SMU-Mti not frutti“ namijenjen dojnjama. U tri dana radionice razvijale su svoj proizvod, a posljednji dan radionice bio je rezerviran za dovršavanje proizvoda i natjecanje u kojem su predložene proizvode/tehnologije ocjenjivali mentori i potrošači. Taj je proizvod zadovoljio sve tražene kriterije i zaslужeno osvojio prvo mjesto. Program EIT Food najveća je i globalno najutjecajnija inicijativa vezana uz poljoprivredno-prehrambeni sektor koja povezuje tvrtke, sveučilišta i istraživačke centre u Europi te potiče poduzetništvo i inovacije.

EIT Food paneuropsko je partnerstvo s pristupom usmjerenim na potrošače čiji je cilj osnažiti inovatore, poduzetnike i studente za razvijanje prvakasnih rješenja društvenih izazova, ubrzati razvoj inovacija, stvoriti nova radna mjesta te povećati konkurenčnost Europe.

„ORG“ 2022. (OSJEČKA RADIONICA GRAFIKE 2022.)

O NOVIM TEHNOLOŠKIM MOGUĆNOSTIMA SUVREMENE GRAFIKE

Mario ČAUŠIĆ

Projekt „ORG - Osječka radionica grafike“ osmisili su profesori na kolegiji Grafika Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku: izv. prof. dr. art. Ines Matijević Cakić, izv. prof. art. Mario Čaušić, doc. art. Mario Matoković i Krunoslav Dundović, umjetnički suradnik. Navedeni projekt uključuje niz aktivnosti, kao što su radionice, izložbe, predavanja i drugo, a namjera je studente AUKOS-a upoznati s novim tehnološkim mogućnostima suvremenе grafike te proširiti poimanje samog medija u svrhu stjecanja znanja, novih vještina te, u krajnjem cilju, razvijanja individualnih studentskih poetika. Osim navedenog, svrha je i jačanje veza sa sličnim institucijama u Republici Hrvatskoj, ali i šire te povezivanje s drugim ustanovama i organizacijama koje bi mogle doprinijeti razvoju grafičkog medija i same nastave na AUKOS-u.

Prvi saziv osječke grafičke radionice realiziran je od 7. do 14. veljače 2022. u prostorima za nastavu grafike Odsjeka za vizualnu i medijsku umjetnost Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku. Ideja koja nas

je vodila jest da studenticama i studentima omogućimo uvid u stvaranje grafičkog lista kako to profesori/grafičari rade u prostorima svog atelijera te ih upoznamo s procesima stvaranja od prve do posljednje faze rada. Pozvani gost voditelj bio je profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu **doc. dr. art. Igor Čabraina**, a voditelj s AUK-a Osijek bio je **izv. prof. art. Mario Čaušić**.

Sudionici na radionici bili su studenti ALU-a Zagreb: **Petra Divković, Petra Jović i Jakov Pašalić** te studenti AUOS-a: **Zvonimir Florijančić, Petra Deša, Ivana Ratkaj, Marija Križić i Mia Nikolašević**.

Tijekom radionice profesor Igor Čabraina održao je uvodno predavanje o tehničkoj TRANSFERA- koju često koristi u svojoj umjetničkoj praksi. Studenti su tijekom predavanja upoznali s načinima i mogućnostima njezine primjene koje je popratilo prezentacijom vlastitih grafičkih listova uz pojašnjenja da je pojedine radove izvodio, s kojim se problemima susretao te kako ih je rješavao. Tijekom predavanja i radionice naglasak je bio na tome da studenti, s obzirom na prezentirano, sami razmisle i izvedu radove u toj tehnici, ali i da ju približe osobnim poetikama kroz što su ih voditelji ra-

dionice mentorirali. Tehnika se transfera ukratko može definirati kao prenošenje fotografskog predloška kemijskim putem na metalnu ploču koja nakon nagrizanja u otopini dušične kiseline i vode postaje matrica. U matricu se satim utrjava posebna grafička boja te se nakon pažljivog brišanja slikovni predložak koji je na matrici prenosi na papir otiskivanjem na kalkografskoj preši.

Tijekom sedam dana trajanja radionice studenti i studentice s voditeljima realizirali su niz grafika u toj tehnici te svoje poetike ugradili u svaki grafički list s namjerom da stečeno znanje nastave i dalje razvijati. Radovi nastali na radionici postaju dio arhive AUKOS-a te će u budućnosti biti korišteni za nastavu grafike. Namjera organizacijskog tima „ORG“-a jest da se grafike koje su na radionici realizirali polaznici prezentiraju široj javnosti na izložbi u jednoj od osječkih galerija, ali želja je da se ti radovi predstave i u izložbenim prostorima drugih gradova u Hrvatskoj, ali i šire.

Projekt prve osječke radionice grafike „ORG“ financirao je Studentski zbor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Studentski centar u Osijeku.

Međužupanijski stručni skup Znanstvena postignuća u biologiji

Ines ARBANAS

Medužupanijski stručni skup za učitelje i nastavnike biologije *Znanstvena postignuća u biologiji* održan je 3. veljače 2022. godine u suradnji s Odjelom za biologiju u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i doc. dr. sc. Irenom Labak. Sudjelovalo je više od 250 sudionika i pet predavača koje je na početku pozdravila izv. prof. dr. sc. Tanja Žuna Pfeifer, pročelnica Odjela za biologiju. Izazila je zadovoljstvo dugogodišnjem suradnjom s Agencijom za odgoj i obrazovanje u organiziranju stručnih skupova, ali i u drugim područjima. Pozvala je sudionike da prate i druge aktivnosti Odjela. Skup je zbog epidemioloških uvjeta održan na Zoom platformi. Prvo je predavanje održao prof. dr. sc. Enrih Merdić, znanstvenik koji je veliki dio svojeg rada posvetio proučavanju komaraca i odgojio ekipu znanstvenika koji se bave istim poslom. *Izlij vodu da nas ne budu potprojekt* je za učenike u sklopu projekta *Monitoring istraživanja komaraca i edukacija*. U zanimljivom predavanju o tigrastom komarcu prikazano je koliko je škola i učenika Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije bilo uključeno u projekt. Sudionici su doznali što svi možemo napraviti da se smanji broj komaraca u našoj okolini, a također su svi koji žele pozvani da se uključe u aktivnosti. Doc. dr. sc. Goran Vignjević, nacionalni koordinator za projekt uvođenja sterilnih tehnika u program kontrole komaraca, u svojem predavanju *Mogu li nove metode donijeti prednost u borbi s komarcima?* govorio je o novim negresivnim metodama za smanjenje razvoja ženki komaraca koje se danas koriste u svijetu.

Doc. dr. sc. Filip Stević, znanstvenik u području akvatičke ekologije, u predavanju *Klimatske promjene i primarni producenti voda* objasnio je vezanost primarne produkcije u vodama s klimatskim promjenama koje se događaju u današnjem okruženju na Zemlju. Doc. dr. sc. Alma Mikuška, znanstvenica koja se godinama bavi izučavanjem biološke raznolikosti Kopačkoga rita, uglavnom životinjskoga svijeta, održala je dva predavanja. U predavanju *Inteligencija vrana* predstavila je mnogo zanimljivih podataka o vještinaima i osobinama te porodice ptica za koje se smatra da su radozale, empatične i izuzetno inteligentne. U drugom predavanju

Kako životinje percipiraju vrijeme nizom zanimljivih primjera usporedila je kako vrijeme doživljavaju ljudi, a kako životinje.

Područje su rada doc. dr. sc. Senke Blažetić istraživanja uloge središnjeg živčanog sustava (SŽS) u razvoju metaboličkih poremećaja i reprodukciji. Održala je stručno predavanje *Poremećeni hipotalamus* u kojem je navela brojne primjere koji pokazuju poremećaje u organizmu uslijed povećanog ili smanjenog izlučivanja određenih hormona te uputila na važnost te žlijezde u čovjekovu životu.

Tijekom svih predavanja znanstvene su činjenice prikazane na popularan, učiteljima i nastavniciма dostupan način, a predavači su odgovorili na sva pitanja sudionika. Evaluacija skupa pokazala je veliko zadovoljstvo sudionika odabranim temama i predavačima.

Većina sudionika prepoznaла je veliku važnost skupa za osoban profesionalni razvoj te primjenjivost tema u praksi.

Sva su predavanja izvršno ocijenjena.

Kao najveće vrijednosti skupa navedene su i više puta ponovljene:

- aktualne i zanimljive teme; pripremljenost i stručnost predavača;
- doista zanimljive činjenice iznesene na razumljiv i drugaćiji način;
- stručni predavači koji su nam na jednostavan i prihvativ način približili nova znanja koja možemo iskoristiti u nastavi i pružiti učenicima široku sliku biologije;
- nove spoznaje koje nismo imali, a možemo ih primijeniti u radu s učenicima, edukacija ukorak sa znanosti i unaprjeđivanje znanja;
- mogućnost uključivanja u projekte;
- primjeri iz prakse i života;
- nova otkrića u biologiji;
- suradnja s visokim učilištem, zanimljive teme neposredno od znanstvenika, osobni razvoj;
- upoznavanje s radovima mladih osječkih znanstvenika cijele Hrvatske, Odjel za biologiju u Osijeku je izvrstan! Aktualni radovi, osobni dobitak, hvala za sve informacije.
- kratka ali jaka poučna predavanja.
- predavači su jako dobri u svojem poslu i zanimljivi
- organiziranost i osmišljenost skupa kao i vrsni predavači. Hvala!

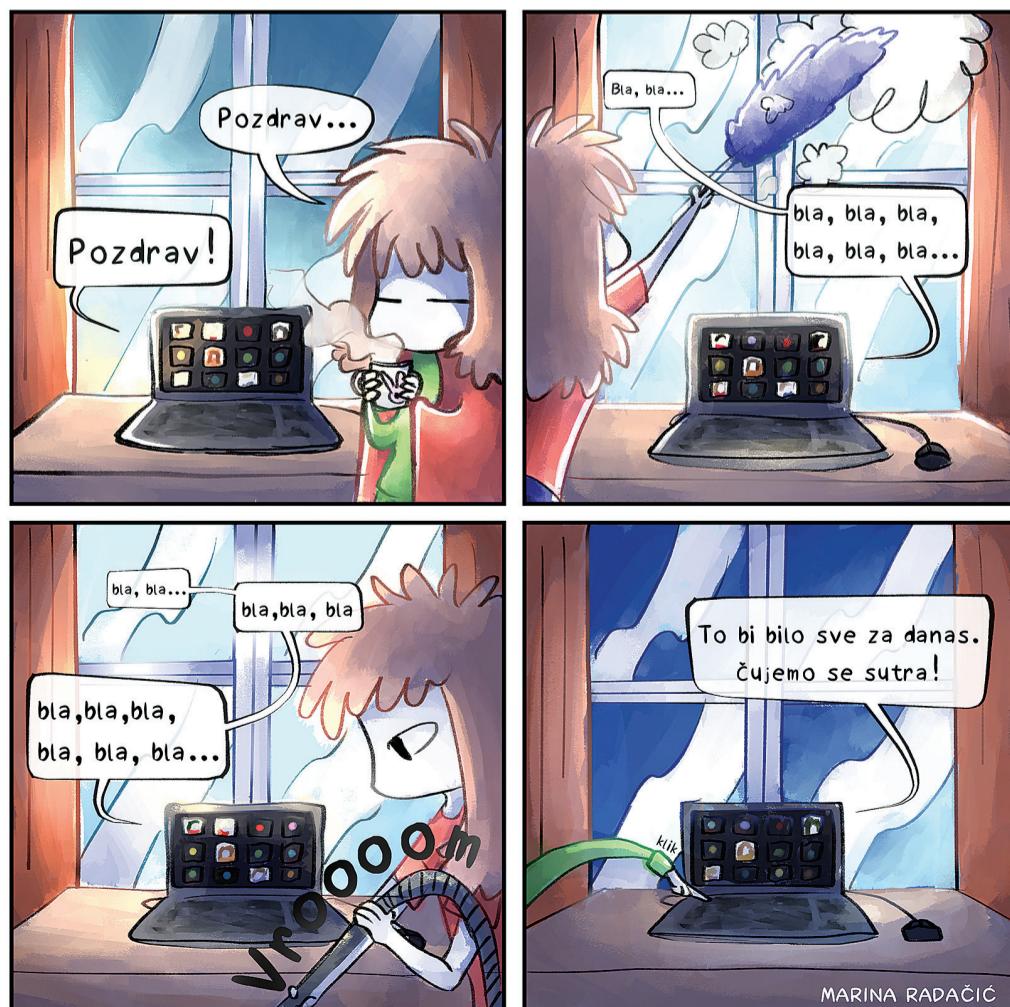
U komentarima sudionika navedene su pohvale za svakog predavača poimence.

O kvaliteti skupa govorи i opća prosječna ocjena: 4.97.

● Marina Radačić

STUDENTSKI STRIP

● Uradci studenata diplomskog sveučilišnog studija Ilustracije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku pod mentorstvom doc. art. Dubravka Matakovića

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

Komunikacija u romantičnim odnosima

Martina GELENČIR,
Anja NAVRATIL

Nalazimo se u većači, mjesecu ljubavi. Mjesec je to kada zaljubljeni slave Valentinovo, a većina parova iskorištava taj dan da slave svoju vezu i ljubav. Odlaze na večere, daruju si pokloni i sitnicama poput kupnje ruža i čokolade obznanjuju partneru koliko im znači. No kako bi romantična veza bila snažna i obostrano zadovoljavajuća, na njoj je potrebno raditi i ostalih 364 dana u godini. Naime, ljudi većinu svog života provode u različitim oblicima bliskih odnosa te im odnos s romantičnim partnerom predstavlja središnji aspekt društvenog života. Takvi odnosi mogu biti izvori podrške, ljubavi i subjektivne dobrobiti pojedinca, no mogu biti i značajan izvor stresa.

Zadovoljstvo vezom bitno utječe na psihološko blagostanje, ali i fizičko zdravlje. Jedna od važnijih sastavnica zadovoljstva vezom jest komunikacija između partnera. Komunikacijski stilovi koje posjedujemo mogu doprinijeti, ali i našteti kvaliteti odnosa s partnerom. Najčešće je "loša" komunikacija, neizravna i nejasna, odnosno ona u kojoj partneri ne znaju ili ne mogu iskomunicirati vlastite želje i potrebe, razlog problema u vezi. Pretpostavljanje, umjesto slušanja partnera, nerijetko dovodi do nesuglasica i sukoba koji dodatno mogu udaljiti partnera i narušiti zadovoljstvo vezom. Iako su sukobi uobičajena pojava unutar svake veze, važno je kako se nosimo s njima i koliko ih uspješno rješavamo sa svojim partnerom. Sukob unutar veze otežan je ako su emocije, kao što su ljutnja, bijes, strah ili zabrinutost, intenzivne. Takvi osjećaji često utječu na način na koji promatramo situaciju. Osim toga, izvor nesuglasica može biti razlika u načinu komunikacije muškaraca i žena gdje žene, kada naidu na problem, od partnera očekuju da ih poslušaju i pokažu razumijevanje. S druge strane, muškarci u takvim situacijama pokušavaju ponuditi rješenje za problem što se često može pogrešno protumačiti.

Različiti pristupi rješavanju problema dovode do općeg stajališta da žene imaju potrebu samo pričati o problemima u vezi bez pronađenja konkretnog rješenja, a za muškarce se često veže mišljenje kako ne razumiju koji je izvor problema te ga se i ne trude razumijeti. Međutim, takva previše uopćena stajališta niti su točna niti korisna. Naime, naš komunikacijski stil, razumijevanje osjećaja partnera i sl.

mogu se značajno unaprijediti ulaganjem truda i vježbom.

Nadalje, problematični su načini suočavanja s problemima u vezi izbjegavanje i zahtijevanje/povlačenje. U slučaju izbjegavanja, oba partnera pokušavaju izbjegći sukob različitim strategijama, primjerice mijenjanjem teme, šutnjom ili fizičkim izbjegavanjem te se nadaju da će ignoriranjem problema nestati. Sljedeća vrsta suočavanja s problemima jest zahtijevanje/povlačenje kod kojeg jedan od partnera pokušava inicirati rješavanje problema, no na neprimjeren način, kritiziranjem i obznavljivanjem nezadovoljstva situacijom. Pritom se drugi partner pokušava distancirati, bilo fizički ili izbjegavanjem teme, misleći da će problem nestati sam od sebe. Stalnim popuštanjem partneru osoba se može početi osjećati zanemarenom

i povećava se njezino nezadovoljstvo u vezi. Nadalje, katkad se partneri koriste strategijom natjecanja/nametanja gdje se sukob protumači kao situacija u kojoj postoji samo pobednik i gubitnik pri čemu je postizanje osobnih ciljeva važnije od zajedničkog rješenja ili kompromisa. Sve spomenute strategije nisu primjene, takva ponašanja povećavaju ozbiljnost i intenzitet samog sukoba što rezultira nezadovoljstvom u vezi i potencijalnim prekidom odnosa. U kvalitetnim vezama nesuglasice partneri rješavaju suradnjom pri čemu ne pokazuju agresiju te ne koriste strategije izbjegavanja i odbijanja partnera. Naime, konstruktivno rješavanje problema štiti odnos i jača vezu. Ono uključuje smirenju raspravu o problemima, stvaranje kompromisa gdje su želje i potrebe obaju partnera zadovoljene, međusobnu podršku te pokazivanje privrženosti prema partneru.

Pri rješavanju sukoba u vezi vrlo je važno slobodno izjavljivanje misli i emocija te otvorena rasprava o načinima koji će dovesti do razrješenja. Ono podrazumijeva poštivanje vlastitih prava i potreba, odgovornost za vlastito djelovanje i samokontrolu da izjavljam vlastitih potreba ne ugrozimo tude interese i potrebe. Dobra asertivna poruka sastoji se od konkretnog opisa ponašanja koje nam smeta, izražavanja osjećaja, pojašnjavanja posljedica takvog ponašanja te prijedloga kako želimo da se partner ubuduće ponaša u sličnim situacijama. Primjerice, moguće je reći: „Kada gledaš druge djevojke, osjećam se nesigurno te gubim povjerenje u tebe. Voljela bih kada to ne bi radio.“

Takve strategije mogu osnažiti odnos koji imamo s partnerom jer se tada naša komunikacija temelji na međusobnom razumijevanju i uvažavanju potreba i želja.

Stoga, drugi put kada se nadete u konfliktnoj situaciji s partnerom, pokušajte otvoreno i jasno reći što vam smeta, kako se osjećate u vezi s tim i što želite promijeniti. Suradnjom rješite problem i unaprijedite odnos.